

ÉLETTÜNK

XXVII. évf. 3. szám (27. Jahrg. Nr. 3.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1995 március.

FRANK MIKLÓS:

Botránys elmélkedés

A világ tele van botránnyal. Aki új-ságot olvas vagy a tévét nézi, mindig új-ra megütközik azon a teménytelen szeny-nyen, amelyet az emberiség, amelyet an-nak a nyilvánosság fénykörében élő rétege nap mint nap produkál. Vannak lapok, amelyek az emberi életnek erre az árnyoldalára specializálták magukat: kéjelegve tárják az olvasók elé színész-nők és színészek, hercegi családok és miniszterek magánéletét, tisztességtelen vagyonszerzési praktikáit, szexuális el-tévelyedéseit. Ha felelősségre vonják őket, amiért mások magánéletében váj-kálnak — sokszor a rágalomtól sem ri-adva vissza — öngazolásul a sajtónak arra a kötelességére hivatkoznak, hogy a valóságáról olvasóit informálnia kell. Arról persze mélyen hallgatnak, hogy a botránnyok kiterjedése milyen kiváló üz-let: a kispolgár busásan fizet azért az érzéséért, hogy lám a felső tízezer se ér-fabatkával se többet, mint én,ők is csak olyan emberek, mint én, legfeljebb egy kicsit többet engedhetnek meg maguk-nak. Az átlagember számára megnyugtató, hogy nem kell a saját kisebb-nagyobb félrelépéseit, tisztességtelen üzletei miatt szégyenkeznie, hiszen azok is, akik a ki-rakatban vannak, alapjában véve ugyan-azt teszik, sőt. A botránnyajtó elaltatja az itt-ott még felhorkanó lelkiismeretet.

A Magyar Értelmező Szótárban „bot-rány” címszó alatt a következőt talál-juk. „Botránny: olyan eset, cseleke-dés, viselkedés, mely általános erkölcsi felháborodást, megütközést, kínos feltű-nést kelt, sok szóbeszédre ad alkalmat.” A magyarban a botránny fogalma magá-ban hordozza a környezet visszautasító reakcióját a botránnyt okozó személlyel vagy cselekedettel szemben. Aki, vagy ami botránnyt okoz, szemben találja ma-gát a társadalom, vagy legalábbis a kör-nyezet többségének elítélő álláspontjával. Más szóval: az erkölcsöt, szokáso-kat védő állásponttal. A botránny a több-ség részéről egy egészséges reakció, mely az erkölcs, a bevett szokások ol-dalán áll.

A Szentírásban a botránny — a skan-dalum — fogalmának az értelme ettől el-térő. A szó eredetileg „csapdát” jelent, átvitt értelemben pedig mindazt, ami bu-káshoz, esáshoz vezet. A „botránnykő” kifejezés például azt a követ jelenti, a-melybe az ember belebotlik és amely ki-váltja, hogy elesik. Az Újszövetség szó-használatában a „botránny” elsősorban a hit botránnya, azé a hité, mely próbának van alávetve és a próbában gyöngének mutatkozik. Botránny-okozó, megbotrán-nyoztató az, aki másokban a hitet veszé-lyezteti, gyöngíti, vagy aláássa. Ha Jé-zus Keresztelő János küldötteinek azt mondja: „Boldog, aki meg nem botrán-nyozik bennem”, akkor ez a gondolat jut-kifejezésre: Boldog, aki hisz bennem an-nak ellenére, hogy az ő Messiással kap-csolatos elképzelései és az én magatar-

tásom nem egyeznek. A zsidóság szá-mára ilyen értelemben botránny volt, hogy Jézus nem politikai hatalmat és a római igától való felszabadítást keresett, hogy a társadalom kitesztottjaival, a nyilvános bűnösökkel szóba elegyedett, hogy ki-pellengérezte a zsidóság vezetőrétegé-nek átvallásosságát. Ez sokakban meg-rendíthette a hitet az ő küldetésében. Szenvedése és kereszthalála pedig akko-ra csalódást okozott még apostolaiban is, hogy az majdnem elviselhetetlenné vált és hitük utolsó pislákoló lángját is kioltotta volna.

Botránny azután az erkölcs mindenfa-ta veszélyeztetése is. Nemcsak a szexu-

vekedésében, a szexuális zaboláltság elharapózásában súlyos felelősség ter-holi a tömegkommunikációs eszközöket: ők ennek a botránnyak, a fiatalok lelki kiégettségének és elesettségének bűnré-szesei. Ez ellen még az igazán jó szülők is tehetetleneknek mutatkoznak, még az ő jó példájuk sem segít megtartani gyer-mekeiket a helyes úton; sokszor persze ők maguk is „botránny okozók”, tehát gyermekeik erkölcsi romlásáért felelő-sek, mert még ha nem is járnak elől rossz példával, mert nem mernek világosan állástfoglalni erkölcsi kérdések-ben, attól félve, hogy elavultnak, mara-dinak bélyegzik őket.

Jézus a bűnt olyan katasztrófának tart-ja, hogy semmilyen földi és testi érték birtoka nem teszi az Ő szemében igazol-hatóvá és jogossá. Ezér figyelmeztet szin-te brutálisan arra a botránnyra, bűnre ve-zető alkalomra mely belőlünk indulhat ki. Sem az ember keze, vagy lába, sem a szeme épsége nem éri fel azt az iszo-nyatos kárt, amit a bűn, az Isten rend-jével való tudatos szembeszegülés je-lent. Jézus nyilvánvalóan képekben be-szél és nem azt akarja, hogy bárki is le-amputáltassa a kezét vagy a lábát, vagy kivájjja a saját szemét. De azt, amit ezek-vel a képekkel mondani akar, mindenki megérti. Mindenki számára világos, hogy Jézus ezen a téren nem ismer tréfát, nincs helye semmiféle alkudozásnak, ma-gyarazkodásnak: a bűn az, ami az em-bert romlásba dönti s az embernek min-dent meg kell tennie, hogy elkerülje, még ha az olyan áldozatokba kerülne is, mint valamelyik végtagjának, vagy a szeme-világának elvesztése. Jézus, a jóságos, a megbocsátó, a bűnösök barátja, a ki-taszítottak szószólója, a betegek orvosa tud nagyon kemény lenni, nagyon hatá-rozott, megalkuvást nem ismerő, ha ar-ról a harcról van szó, melyet mindegyi-künknek meg kell vívnia a gonosszal szemben. Ebben a küzdelemben nem ismer pardon. Megértettük ezt? Ez az a pont, ahol Jézus és azok, akik az Ő nyomdokaiban járnak, szükségszerűen botránnyá válnak a világ számára. Ez a maradéktalan kiállás a jó, az igaz mellett és a könyörtelen küzdelem minden ha-zugság, minden gonoszság, minden még oly szép papírba csomagolt és illatosított mételey ellen, ez az amit a mi világunk nem bír el: ezért a gúny, ezért a lesaj-nálás, az elmaradottság vádjá mindazok-kal szemben, akik Jézus szavait komo-lyan veszik és élnek. Jézus botránnyá vált a világ számára, mert a világ érzi, hogy a léhaság, a mateiralista földhözragadt-ság, az elvtelen „lébecolás” szelleme bu-kásra van ítélve a Jézus által hirdetett szegénység, igénytelenség, tisztaság és őszinteség szellemével vívott harcban.

Ez az egyház botránnya is, annak ellené-re, hogy a történelem folyamán az egyház maga is botránnyok okozója volt. Mert

(Befejezés a 4. oldalon.)

Vasárnapi gondolatok

NAGYBÖJT 3. VASÁRNAPJÁRA
(március 19.)

„Gondoljátok, hogy az a tizenhét, akire Siloóban rádől a torony és megölte őket, vétkesebbek voltak a többi Jeruzsálemben élő embernél? Nem. Ha nem tértek meg, éppúgy elvesztek ti is...” (Lk 13,4—5)

Hagyományos (tév)hitnek tartották: az erőszakos halál Isten büntetése az el-követett bűnök miatt. Ilyenkor olyan jólesően lehetett mások titkos bűneiről kiadósan beszélni, mert „legszebb öröm a káröröm”, tartja a szólás-mondás.

Másik eredménye: alkalmat ad min-denki előtt kinyilvánítani, lám én mi-lyen jó ember vagyok, engem nem büntetett meg Isten haragja...

Jézus Istent tolmácsolja, aki másként gondolkodik: egy szerencsétlenség, vagy gonosz tett lehet — esetleg — emberi mulasztás, bűnözés következménye, le-het véletlen is, de nem isteni haragból, büntetésből ered...

Istennél a megtérés, a bűnbánat a lé-nyeges tényező. Enélkül „elveszik” — azaz a pokolba kerül — a látszólag jó ember is. Viszont a bűnbánó bűnös az örök boldogságba...

NAGYBÖJT 4. VASÁRNAPJÁRA
(március 26.)

A tékozló fiú magabizáltságot és így bán-kódott: „Hány béres kap bőségesen ke-nyeret atyám házában, én pedig itt éhen-halok? Fölkelek és atyámhoz megyek. Azt mondom neki: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és ellened, nem vagyok méltó, hogy fiad legyek, csak béreseid közé fo-gadj be engem.” (Lk 15,17—19)

A tékozló fiú elpazarolta azt, amit nem ő szerzett. Mindezt összekötötte jócskán bűnökkel, mert a bűn is „drága dolog”. Minél nagyobb, annál többre ke-rül...

Nyomorában dolgoznia kellett: éhe-zik, amíg nem keres meg valamit, ami-ből élhet. Megélte: mily könnyű elverni a pénzt és milyen nehéz megkeresni...

Nélkülözésében, szükségében belátja bűneit, helytelen viselkedését. Atyjához fordul segítségért, de — emberileg — nem biztos abban, hogy béresként dol-gozhat volna. Ezt csak reményli — ismer-ve atyja jóságos szívét... S mi...?

NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJÁRA
(április 2.)

Az írástudók és farizeusok tovább fag-gatták Jézust. Ő felállt és azt mondta nekik: „Az első követ az dobja rá, aki bűn nélkül van közületek.” (Jn 8,7)

Megkövezésre, bosszúra vagy legalább-is büntetésre éhes emberek várják a ri-tuális büntetés indításához szükséges (Folytatás a 2. oldalon.)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A szabadság, mint az erkölcsstan alapja

Az új katekizmusra vonatkozó kritikák és viták a szabadság fogalma köré csoportosulnak. Utolsó cikkünkben már említettük, hogy egyes zsinatutáni teológusok új erkölcsstan-modellt akarnak felállítani, amelyet „autonom morálisnak” neveznek. E felfogás szerint nincsen eleve meghatározott erkölcsi törvény, melyet Isten oltott volna a természetbe, hanem mindenkinek mindig újból e törvényt a hit fényében keresnie és megfogalmaznia kell. Ennek következtében sem a tíz parancsolatot, sem az Egyház erkölcsi törvényeit nem szabad abszolút értelemben változatlanok tartanunk. Az ember maga szabja meg magának — az igaz hit fényében — a törvényeket, melyeket követendőnek ítél meg.

Abban — gondolom —, mindnyájan megegyezünk, hogy a szabadság nemcsak az embernek egyik legnagyobb kincse, hanem az erkölcsnek elengedhetetlen alapja. Az állatoknak nincs erkölcsük, ösztönüket követik és ez megfelel természetüknek. Az állat enged az erősebb ösztönnek, nem szabad vele szemben, nem tud egy felsőbb megfontolás alapján ösztönének ellenállni. Ezért erkölcsös cselekedet, vagy felelősség kérdése fel sem merül benne. Ezzel szemben az ember értelmi lény és mint olyan értel-

me fényében cselekszik — a testnek mérően biológiai működése, pl. az emésztés, nem nevezhető emberi cselekedetnek — és épp értelmi természetének köszönheti a szabadságát. Értelemmel felfoghatom, mi felel meg emberi természetemnek, azaz mi jó számomra, ezért szabadon választhatom ki magamnak a különböző javak közt azt, amit akarok. Az emberi szabadság tehát mindig a választás aktusában valósul meg. Szabad az, aki több lehetőség közt értelme fényében egyik mellett dönt. Azért mondjuk „értelme fényében”, mert ha valaki értelmesen már nem tud gondolkodni, mert például kábítószer hatása alatt van, cselekednie nem lesz szabad és közvetlenül nem is lesz felelős azért, amit tesz. Persze közvetve, azaz gyökerében még felelős lehet, amennyiben a kábítószer szabadon vette magához és számolnia kellett a következményekkel.

Az erkölcs fogalma elválaszthatatlan a jó és rossz fogalmától. Az állatnak nincs értelme, ennek következtében nem szabadon választ, mindent ösztönösen tesz. Nem így van az emberrel! A természet illetve a természet alkotója az állatot mintegy ösztönei irányítására bízta. Az ösztönök az állat javát szolgálják és ennyiben jók. Így például ha az állat párosul, ez faja fenntartását, tehát az állat javát szolgálja, noha az állat nem tudja, hogy mi a párosulás célja, következménye. A természet, illetőleg Isten, gondoskodik az állat ösztönei útján fenntartásáról, javáról. Az ember értelmes lény lévén, akkor szolgálja természetét javát, ha értelmével szabadon, a neki megfelelő, azaz a jót választja és így önmagát természetes kiteljesülés felé irányítja.

Az akarat sajátos tárgya a jó, azaz az, ami az embernek valamiképp megfelel. Ezért az ember nem tud valamit akarni, választani, ami neki bizonyos szempontból jónak ne tűnne fel. Az öngyilkos szabadon válik meg az élettől, mert a nem-létet egy adott esetben jobbnak tartja mint a létet. Am valaki mondhatná: Ha az ember mindig jót választ, hogy lehetséges, hogy cselekedetét bizonyos esetekben rossznak kell minősítenünk? Hogy lehetséges a bűn, a véték? Az állat ösztönei egyirányúak, mindig egy részleges jóra irányulnak, viszont az ember értelmével fel tudja fogni, mi a jó, azaz fogalma van a jóságról és ezért valahányszor egy konkrét jóval találkozik, összehasonlítva a jó fogalmával, észreveszi, hogy ez a jó nem meríti ki a jóság teljes fogalmát, azaz hogy csak véges jó, és ennek következtében, ha választja nem szükségképpen — mint az ösztön esetében — teszi: szabad a részleges javakkal szemben. Ha Istent, aki maga a végtelen jóság, közvetlenül lát-nánk, őt szükségképpen szeretnénk, mint ahogy ő is magát szükségképpen szereti.

Nem szabad azonban gondolnunk, hogy a rossz esetleges választásának a lehetősége szükségképpen velejárója a szabad akaratnak. E sorok íróját a negyvenes években néha Budapesten megkérték, hogy egy gimnáziumban részt vegyen a hittanvizsgán. Egy alkalommal a hittanár egy tanulónak feltette a kérdést, hogy miben áll a szabadság? A tanuló felmondta a közhasználatú meghatározást: szabad az, aki jót vagy rosszat tud tenni. Erre egy másik diák felállt és kérdezte: tehát Isten nem szabad? Ő nem tud rosszat tenni! A közhasználatú meghatározás csakugyan nem volt szabatos. Ahhoz is kell szabad akart, hogy

valaki választani tudjon több jó között. Isten alkothatja ezt vagy amazt a teremtményt és megtehetné volna, hogy semmit se teremtsen és egyik alternatíva esetében sem tett volna rosszat. A vétkezés lehetősége tehát szabadakaratot tételez fel, de csak a véges, tökéletlen értelmi lény tud vétkezni.

A szabadság tehát értelmi természetünkben gyökerezik, mivel azonban értelmünk és akaratunk véges, szabad döntéseink sem csalhatatlanok. Ha tökéletesek lennénk, akkor mindig azt választanánk, ami a végleges javunk, azaz a maradandó boldogságunkra vezet el. Mint hívők tudjuk, hogy Isten nem akármilyen boldogságra hívott meg bennünket hanem a benne való örök bol-

dogságra. Ennek ellenére, sokszor csak azt választjuk, ami teremtményi, képzelt nagyságunknak hízeleg vagy ami hitvány, mulandó kis gyönyört okoz, ahelyett, hogy az igazi boldogságunkra vezető egyenes utat választanánk. Persze a testi gyönyör is jó és meghatározott feltételek mellett kereshetjük is, és teremtményi értékeinknek is a kellő keretek közt örülhetünk. A hiba abban áll, hogy mindezt a végleges, maradandó, istenakarta boldogságunk elvesztése árán tesszük. Csakugyan nem lehetünk büszkék arra, ha hibázunk, már csak azért sem, mert a hiba teremtményi végességünknek a gyömolcse ugyan, de Isten segítségével elkerülhető lenne. Szép és dicséretes szándék, ha valaki a mennyországba vezető utat kiszélesíteni akarja, hogy minél többen jussanak be. A baj csak az, hogy a széles utak általában máshová vezetnek!

A Szentatya levele a családokhoz

Február 22-én tették közzé II. János Pál pápának a családokhoz intézett levelét. A dokumentumot a Pápai Család Tanács elnöke, Lopez Trujillo bíboros és titkára, Elio Sgreccia püspök, valamint egy házaspár mutatta be a sajtókonferencián.

II. János Pál pápa levelét két különleges sajátosság is jellemzi az eddig megszokott pápai üzenetekhez képest: első alkalommal fordul közvetlenül a családokhoz, püspökök, teológusok vagy lelkipásztorok közvetítése nélkül, a levél hangvételét illetően pedig egészen közvetlen, meghitt hangnemet használ. „A Család Évének ünneplése örömteli alkalom számomra, hogy házatok ajtaján kopogtassak, hogy nagy szeretettel köszöntsem a családokat és elbeszélgessek velük”. Ez a hangvétel egyszerű lelkipásztorra emlékeztet, aki felkeresi a családokat, együtt imádkozik velük és beszél nekik a hit és a keresztény erkölcs főbb elveiről. „Az egyház részt vesz az emberek mindennapi gondjaiban és reményeiben, szomorúságukban és szorongásaikban, és mélységesen meg van győződve arról, hogy Krisztus bízta az embereket az egyházra” — olvassuk a bevezető részben és felismerjük benne a pápa kedvenc gondolatát, a Redemptor hominis enciklika szavait: „Az ember az egyház útja, a család az egyház útja”.

Az irat kifejti: az Újszövetség fényében a család ősmódelje felismerhető magában Istenben, a Szentháromság titkában. Az isteni egység az örök mintája annak az emberi egységnek, amelyet az Isten képmására és hasonlóságára teremtett férfi és nő alkot. A szülővé válás pedig az az esemény, amely során a házassági szövetségben létrejött család „teljes és tulajdonképpen értelemben” megvalósul. A család épségének alapját pedig a házasság felbonthatatlansága képezi.

A pápa ebben a levelében nem foglalja közvetlenül a fogamzást, az abortusz, a sterilizáció, és a világon elterjedt erőteljes születéscsökkenés problémáival. Hangsúlyozza viszont az egyház ismert elveit a felelős apaságról, anyaságról. A II. Vatikáni zsinat, amely különös figyelemmel fordult az ember és az ember hivatása felé, kifejti, hogy a házastársi egyesülést, a bibliai „egy test” fogalmát csak akkor lehet teljesen megérteni és megmagyarázni, ha visszautalunk a „személy” és az „önátadás” értékeire. Minden férfi és minden nő önmaga őszinte átadásában valósítja meg magát tökéletesen. A házastársi aktus pillanata a házastársak számára ennek egészen különleges megtapasztalását

jelenti. A házasséttel összefüggő termékenység adottsága miatt a házastársak ezen kívül a különleges felelősség pillanatát is megélik. A házastársak bármikor anyává és apává válhatnak, ha egy új emberi lét keletkezését előidéznek. A teljes önátadás tehát nyitottságot is feltételez a fogamzásra.

A 17. pont a család társadalmi vonatkozásaival foglalkozik. A család személyek közössége, a legkisebb társadalmi sejt és ezért minden társadalom életének alapvető intézménye. A család mint intézmény azt várja a társadalomtól, hogy identitásában elismerje, társadalmi szubjektivitását elfogadja. Mint szeretet- és életközösség, a család mélyen gyökerező társadalmi realitás, és bizonyos feltételekhez kötött szuverén társadalom. Mindent el kell követni — írja levelében a pápa —, hogy a család, mint kezdetleges társadalom szuverenitását elismerjék. Ez az egész társadalom jóléte szempontjából elengedhetetlen. Egy igazán szuverén és szellemileg erős nemzet mindig erős családokból áll, amelyek tudatában vannak hivatásuknak és küldetésüknek.

MK

ENGESZTELŐ ZARÁNDOKLAT ESZTERGOMBA

Ez év májusában lesz Isten szolgája Mindszenty József hercegprímás halálának 20. évfordulója. Ebből az alkalomból a magyarországi egyházmezők, de különösen a budapesti Városmajori Plébánia kezdeményezéséből, ismét engesztelő zarándoklat indul Esztergomba, amelyet Paskai László bíboros vezet. Az ünnepélyes szentmise május 6-án, 10.30 órakor kezdődik a főegyházmegyei bazilikában. A magyarországi hívek az engesztelés jegyében szeretettel meghívják erre a napra a külföldön élő katolikus magyarokat is. Mindig szükség volt rá, de a magyarság jelenlegi kritikus helyzetében fokozott mértékben fontos, hogy Mindszenty bíboros prófétai víziója: az egymillió imádkozó magyar és egy nemzeti megújulás valóság legyen.

A rendezőség kifejezetten kéri a zarándokok számát bejelenteni a városmajori plébániára (H-1122 Budapest, Csaba utca 5.).

*

Ugyancsak májusban, 13-án, 10.30 órakor lesz dr. Ispánky Béla, volt angliai magyar főlelkész újratemetése Esztergomban. A Mindszenty-per egyik főszereplője és az éveken át sok érdemet szerzett angliai magyarok lelkipásztora, a hosszú kommunista börtönországi után is töretlen akaratú állt magyar testvérel szolgálatában.

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról.)

szót. Szerintük Isten is megkövezné a bűnös asszonyt...

Jézus jeleket írt újjával a földre, amiket az írástudók nem tudtak elolvasni. Ők csak azokat a jeleket olvasták, ami akaratukkal egyezett. Nem is tettelezték fel, hogy Isten mást is akarhat, mint ők...

Mit is írhatott Jézus a földre? Azt, amit később — mindenki számára érthetően — mondott: „Az vesse az első követ...”

Minden közösség számára szükséges az igazságszolgáltatás megszervezése, amely bünteti a bűnösöt. Jézus viszont Isten „igazságszolgáltatását” képviseli és viszi keresztül, először irgalmas a bűnösök iránt. Tehát irántunk is. Isten előtt semmilyen kövel nem tudunk mit kezdeni. Elég, ha mellünket verjük...

SZENVEDÉS VASÁRNAPJÁRA (Virágvasárnap, április 9.)

Az Olajfák hegyén Jézus kőhajításnyira eltávozott és térdreborulva imádkozott: „Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesedjék, hanem a tied.” (Lk 22, 41—42)

Bűnökért járó igazságos büntetés elviselése sem könnyű, de az ember tudja, miért kapja. Jézus önként vállalt olyan büntetést, ami nem igazságos és szörnyű teherrel nehezedik rá. Az isteni irgalom és az engedelmisség ereje felülmúlja az emberiség bűneinek súlyát...

Emberileg mindenkit összetörne az évezredek büntömegeke kegyetlen súlya. Minket is. Isten az, aki erejével képes ilyen súlyt hordozni...

Jézus teljes egyéniségével „belekapaszkodik” Istenbe: „Ne az én akaratom történjék, hanem a tied!” Milyen gyakran hisszük, hogy a mi akaratunk történik...

Fejős Ottó

Katolikus élet Vajdaságban

HUZSVÁR LÁSZLÓ NAGYBECSKEREKI PÜSPÖKKEL BESZÉLGET FEJŐS OTTÓ LEÁNYFALUN, A SZENT GELLÉRT LELKIGYAKORLATOS HÁZBAN

II. rész.

É.: Engem nagyon meglepett, hogy — amint mondod — a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség országos székhelye a Beckserekekhez tartozó Muzslya. Az ember azt várná, hogy Szabadkán, vagy Újvidéken, szóval valahol a Bácskában lenne a helye, ahol a magyarság a legnagyobb létszámban él...?

H. L.: Igen, Biztosan oka van, miért döntöttek így az illetékesek... De ha már Muzslyánál tartunk, érdemes megemlíteni, hogy működnek itt a szalézi atyák, akik bár Szlovéniából jöttek hozzánk, megtanulták a nyelvünket. Három-négytagú missziójuk jelenleg négy hívőközösséget vezet, de volt idő, amikor 11 közösséget gondoztak. Az ország szétesése ellenére is körünkben maradtak és, hogy nagy ügybuzgalommal végzik munkájukat 1956 óta mind a mai napig.

É.: Az „egymás terhét hordozzátok” apostoli intés gyakorlása... Ha szabad most más témára áttérni. — A második világháború után, az 50-es évektől kezdve, a kisebbségben élő magyarok közül éppen a jugoszláviaiak éltek viszonylagosan szabadabb szellemi életet. Így van ez most is?

H. L.: A magyar értelmiség a Vajdaságban a háborús évek beálltaig igen szép és eredményes munkát fejtett ki mind irodalmi téren, mind a színházi élet terén. Lapjaink is szép számban voltak. El kell mondani, hogy a magyar betű, a magyar szó, — külön kihangsúlyozom az Újvidéki Rádió folyamatos, állandó, 24 órás magyar adását, de a helyi rádiók is: Szabadka, Zombor, Bácsstopolya, Szent Tamás, vagy a Bánátban Kikinda, Beckserekek és mások, nagyszerű és szép küldetést valósítottak meg. Mindez válságos helyzetbe került, amikor a háborús évek ránk köszöntöttek, főleg az anyagi háttér miatt. A hatóságok érthetően elsősorban a kisebbségi etnikumok támogatását függesztették fel időlegesen vagy végképp, így a magyar újságírás és könyvkiadás nagy problémák elé állt, tehát a vajdasági magyarság kultúréletének további léte forgott és forog veszélyben. De újabban mintha ezen a téren egyfajta liberalizálódás kezdene beállni.

É.: Jó ezt hallani. Közvetlenül mire gondolsz?

H. L.: Hát például: Ismét magára talál a központi könyvkiadó vállalatunk, a „Forum”, napilapunk „Magyar Szó” néven jelenik meg és a többi huszonegynéhány helyi újság. Mindezek most megpróbálnak újra életerőre kapni és olvasóközönségre szert tenni. Nem szabad azonban elfelednünk, amit említettem, a rétegződött elszegényedést, az olvasóközönség képtelen lapokat vásárolni, így aztán a lapok példányszáma messzemenően, a könyvvásárlás pedig elképesztően megcsappant. Az irodalmi síkon kifejtett tevékenységek bizony helyben topogásra vannak ítélve, még hozzá hosszú évekre, mindaddig amíg a mai szerencsétlen gazdasági helyzet fennáll. Ezt csak az elszigeteltség, az embargó megszüntetése tudná úgy-ahogy semlegesíteni később pedig pozitív irányba átváltani.

É.: Vannak-e magyar óvodák, elemi- vagy középiskolák? Hogy áll, van-e egyáltalán magyar nyelvű főiskolai, illetve egyetemi oktatás?

H. L.: Igen. Újvidéken, az Újvidéki Egyetem bölcsészeti karán van külön

magyar nyelv- és irodalom tanszék, működik a Hungarológiai Intézet, amely tudományos téren eddig is szép eredményeket ért el. És működnek az iskoláink is. A középiskolák és az elemi iskolák, csakúgy mint az óvodák, jelen vannak és azt kell mondani, még mindig elfordadható számban. Sajnos mindenütt csökken a gyermekek, illetve a tanulók létszáma, ezért nem kell csodálkoznunk azon, hogy a különben is erős nacionalista beállítottságú közhatalom azokon a helyeken, ahol már csak néhány iskolásunk marad, egyszerűen bezárja, megszünteti az óvodát. Ami tehát az iskolákkal kapcsolatos nehézségeket illeti, nem hasonlítható össze helyzetünk az erdélyi nehézségekkel. Nálunk ha 5—6, szóval egész kis létszámban is jelentkező gyerekek az elemi iskolába, ott az osztályt megnyitják. Sőt a hatóságok igyekeznek mozgási lehetőséget, mozgási teret biztosítani a kisebbségeknek. Vonatkozik ez elsősorban a magyar etnikumra, de a szlovákok vagy románokra is. Az előző évtizedek során azonban elképesztő folyamat bontakozott ki, ami nagy fájdalomra napjainkban ijesztő gyorsasággal fokozódik, az ugyanis, hogy a magyar szülők a gyermeiket nem hajlandók magyar iskolába iratni, valószínűleg könnyörögni kell a magyar tanítónak, házalni a nyári hónapok folyamán

a szülőknél, hogy őszre magyar tagozatra irassák be gyermekeiket.

É.: Vajon azért következett ez be, mert az említett félelemérzet hatott a szülőkre?

H. L.: Nehéz erre válaszolni! Talán inkább az a megfontolás vezeti őket, hogy „könnyebb legyen a gyermeküknek később”, a középiskolai vagy egyetemi tanulmányait könnyebben tudják folytatni, ha már elemi síkon nem magyar nyelvű iskolába járnak. Mindehhez hozzájárult az, amit már érintettem, hogy a 30 ezernyi eltávozott katolikus magyar lényegesen gyengítette a visszamaradottak helyzetét. Hiszen akik elementek, azok fiatal szülőkként 2—3 gyermekkel vették a vándorbotot a kezükbe és ezáltal messzemenően lecsappant a helyben maradt iskolások létszáma. Most külön küzdelmet kell folytatnunk az iskolákért Becksereken, de áll ez Szabadkára, Újvidékre és más helyekre is, mindenütt ahol magyar gimnázium működik vagy működhet: ezért a pedagógusok valósággal összevadászni kénytelenek az elemi- vagy középiskolások tanulókat. Hadd említsek egy igen elszomorító esetet. Székelykevé, — az Al-Dunán fekvő egyik plébániánk — 8 osztályos magyar nyelvű iskola működik, az egész falu úgyszólván 95 % -ban magyar ajkú, itt jelenleg 4—5 előadói állás üresen áll. Az igazgató végigjárta Bánságot, Bácskát, végigkönyörögte azokat a munkanélküli, diplomás tanárokat, akik a még többségében magyar ajkú lakóhelyen élnek, Zentán, Ka-

nizsán, Szabadkán vagy másutt, de nem hajlandók állást vállalni Székelykevé, ahol a kultuszminisztérium által jóváhagyott 4 vagy 5 megüresedett tanerői munkakör várja őket, a viszonyokhoz mérten nagyszerű fizetéssel, biztosított lakással, amellet — ezt is hangsúlyoznom kell — a szülők hálás szeretetével, ami jelent nekik anyagi támogatást is. Nagyon fájó öntudathiányról tanúskodik ez az értelmiségiek körében. Az óvodákra ugyanaz vonatkozik, amit eddig mondtam. Ahol van óvodás, ott van óvoda.

É.: Püspök atya, mindezek után, melyek az egyházmegye legsürgetőbb feladatai? Mik a reményeid, a terveid?

H. L.: Reményből kell élnünk. Természetesen a természetfölöttiséget nem kapcsolhatjuk ki. Az Istenbe vetett reménykedés, az Isten irgalmába vetett bizalom nélkül, 24 pappal, 85—90 ezer hívőnek a megőrzésére a meglévő körülmények között, nem merhetnénk vállalkozni. De a kegyelmi háttérre építve, bízom papságom kitartó, szívós jóakarátában. Bízom abban is, hogy a hívekben, elsősorban az értelmiségiekben egyre inkább felbred a tenniakarás vágya és közös munkával, tehát az egyházi- és a nemegyházi értelmiségi munkát egybekapcsolva, — ide sorolom a vajdasági tanítókat, tanárokat és egyéb értelmiségieket — egyre inkább kialakul az elszántság, hogy valamit tennünk kell. Ez megmutatkozhat első sorban a közművelődési törekvésekben, a színházi élet, a műkedvelő csoportok alakítása, a különböző kultúregyesületek létesítése terén. Ehhez hozzá kell kapcsolnom azt az örövendetes jelenséget, hogy végre most Vajdaságban, ahol igen erős határvonal húzott meg az elmúlt 40—45 esztendő ateizmusa az egyházi és világi kultúrtevékenység között, most ez a határvonal feloldódott és ez az oldottság nagyon sok bizalmat ébreszt bennem. A nehézségek még nem szűntek meg, hiszen 45 évi egymástól való eltávolodás, egyfajta bizalmatlanságot váltott ki, érthető, ha az egyházi munka és a nem egyházi, de józan és tisztességes, valóban népi értékeket őrző kultúrtevékenység egymásra találhat, mert elmúltak az imént említett politikai nehézségek. Hatósági részről nincs akadálya annak, hogy közösen dolgozzunk azért, amit úgy nevezünk: etnikai kultúrjövő. Az csak természetes, hogy az egyház, a maga egyházi szolgálatával, egyúttal mindig a kultúréletet is szolgálja.

É.: Milyen a papképzés, az utánpótlás? Hány kispapod van?

H. L.: A kisszeminaristák jelentkezése szépen elindult. Az elmúlt évek során, úgy általában évente egy-egy papot szenteltem és ugyanakkor egy-egy papot temettem. Tehát maradt a létszám, ugyanazon a szinten. Miután megszűnt az állami ateista behatás, most a kisszeminariumban, amely a szabadkai egyházmegyének a területén klasszikus gimnáziummal működik, — Paulinum-nak hívjuk —, egész szép számmal vannak szeminaristáink. Bánságból 16-an, Bácskából természetesen többen, összesen 60-egynéhány szeminarista van a Paulinum-ban, 4 osztályban. Ez jelentős mértékben mutat javulást.

É.: Korábban mi volt a helyzet?

H. L.: Elcsüggesztő. Az elmúlt évek során csak 10—11-néhány szeminarista tengődött az intézetben. Reméljük, hogy amint eljutnak a nagy érettségiig, a teológiára is beiratkoznak. Jelenleg csak egy teológusom van, ő a Szegedi Hittudományi Főiskolán folytatja tanulmányait. A szabadkai püspökségen azonban tudomá-

(Folytatás a 6. oldalon.)

MÉCS LÁSZLÓ:

Üveglegenda

*Sem sivatagban, sem őserdőben nem lakott,
Emberi örömök alá máglyákat nem rakott,
Ruhája rendes volt s nem csupa folt
— Mégis, mégis, mégis remete volt.*

*Haját megfésülte, fehérmelűt váltott,
Kalapjához tűzött jószagú virágot,
Nem hervasztá orcáját, mint az őszi hold
— És mégis, mégis, mégis remete volt.*

*Járt a munkásokhoz, járt a szántókhoz,
Járt menyegzőbe, temetésre, tengeri-hántókhoz,
Ragyogott szeme, ha harmonika szólt
— És mégis, mégis, mégis remete volt.*

*Nem volt rejtély, titok: mindenki megnézte,
Mindenki szerette, mindenki becézte,
Meleg, virágos ág volt, nem suta-holt
— És mégis, mégis, mégis remete volt.*

*Nézte, szagolta, ízlelte, tapogatta
A százszínű, százízű, százhangú világot s hallgatta,
Tudta, mit árul ezer emberi szív, ezer emberi bolt
— És mégis, mégis, mégis remete volt.*

*Lakott Berlinben, Budapesten, gazdagban, páriában,
Lakott Erdélyben, erdőben, Pálban, Gyulában, Máriában,
Ezerhúrú hárfája ezreknek szólt
— És mégis, mégis, mégis remete volt.*

*Ölelni akarta ezer édes inda,
De üvegbúra védte, üveglegenda,
Atlátszó magánya mindig ráhajolt
— És azért mindég, mindég, mindég remete volt.*

Mécs László, a két világháború közti évek ünnepezt költője, 100 éve, 1895-ben született a Sáros-megyei Hernádszentistvánon. Nagy népszerűségét leginkább bravúros, egyéni szavalásának köszönhetette, bár verseiben bátor szociális kritika is megnyilvánul. 1945 után nem publikálhat, sőt 1953-ban koholt vádak alapján elítélik és három évet börtönben tölt. Emlékét csak a nyugati emigráció ápolta. A „Magyarok Miskolcnyv”-t 10 évvel az Új Ember „felfedezése” előtt már részletesen ismertették és bőven közöltük belőle. Az „Üveglegenda” a költő egyik legszebb lírai vallomása, de Rónay György a több mint kétszáz válogatott verset tartalmazó „Aranygyapjú” kötetbe ezt érthetetlen módon nem vette be. Pedig maga Mécs László is igen szerette és sokszor elszavalta. — *sijó* —

GYERMEKEKNEK

„Mindenkinek megvan a maga baja!” — szoktuk mondogatni, s ilyenkor mi felnőttek általában csak a magunk világra gondolunk. Legtöbbször eszünkbe sem jut, hogy nektek gyermekeknek is megvannak a gondjaitok. Pedig nagyobb odafigyeléssel, érdeklődéssel ezt is észrevehetnénk. Hadd említsek néhány példát.

Az iskolai szünetben gyermekek játszanak az udvaron. Nagy a jókedv, a zibongás. Az egyik sarokban viszont félénken húzódik meg valaki. Nem játszik a többivel, hanem egyedül szomorodik.

A szünet végén mindenki berohan a termekbe. Matekpéldák várnak megoldásra. A tanulók szorgalmasan számolnak, írnak. Egyvalaki azonban kétségbeesetten mered az írka lapjára és tanácstalanul forgatja a tollat. Túl nehéz neki a feladat.

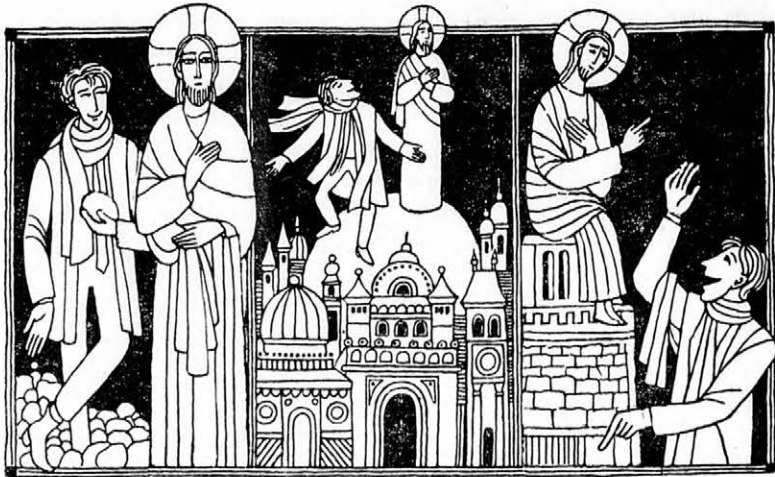
A tanítás után végre haza szabad menni. Otthon, miután a szülők is hazakerültek, előfordul, hogy valamelyik gyerek gondterhelt arccal szülei felé fordul és nekikezd egy bonyolult mondatnak,

de aztán abbahagyja. Mivel senki sem biztatja, nincs mersze, hogy előhozakodjék gondjával.

Mindhárom esetben egy kis bátorság lehetne a megoldás, egy határozott lépés megtörhetné a jeget. A szünetben melőzött gyermek nyomatékosan kifejezhetné vágyát és elmondhatná végre valamelyik társának, hogy ő is szeretne játszani. A matekból gyengélkedő biztosan segítségre találna, ha szégyenérzetét félretéve, bizalommal fordulna társaihoz. A szülők is találnának időt a meghallgatásra és lehetőséget a segítségre, ha gyermekük őszintén kiöntené a lelkét előttük.

Hasonló módon kellene megtörnünk a jeget most, nagybőjt idején. A Húsvét előtti negyven napot arra kellene felhasználnunk, hogy szembenézzünk hibáinkkal, bűneinkkel és bátran, bizalommal kérni Isten segítő beavatkozását életünkbe. Ne hagyjuk sodortatni magunkat az árral, hanem Isten segítségét kihasználva bátran tegyünk azért, hogy életünk Istennek tetszőbb, vagyis szebb legyen.

János atya

FIATALOKNAK

Nagybőjt 4. vasárnapján egy nagyon ismert és sokat idézett evangéliumi történetet hallunk templomainkban: a tékozló fiúról szóló példabeszédet. Annyira ismert történet, hogy csak két verset idézünk belőle:

„Erre elment és elszegődött egy ottani gazdához. Az kiküldte a tanyájára a sertéseket őrizni. Örült volna, ha éhségét azzal az eledellel csillapíthatta volna, amit a sertések ettek, de még abból sem adtak neki.” (Lk 15,1—3, 11—32)

Egy fiatal ember úgy érzi, hogy a családi környezet, az otthon, az apai felügyelet végzetes teher számára. Szabad, önálló, gazdag akar lenni, de távol a szülői háztól... Jussát, örökségét kikö-

vetelve új, más minőségű életet akar kipróbálni. Kalandos útra kel, s tudjuk, a történetből, hogy hol végződik: a disznók között, korgó gyomorral...

A zsidóság szemében ennél nagyobb erkölcsi bukás, zuhanás talán már nem is létezett. Ugyanis a sertések megvetett, tisztátalannak számító állatok voltak. Így a tékozló fiú nem csak családjával, otthonával szakított, hanem korának vallási szokásaival és közösségével is. Hontalanná, gyökértelessé vált, csak a sertések voltak méltó társai.

Megtérése, hazatérése nem váratlan fordulat — de nem is az előzőek folytatása, hiszen a hazafelé vezető úton már egy egészen más emberrel találkozunk. Egy érett, a viszontagságokban megerősödött, világosan gondolkodó fiatal emberrel.

A tékozló fiúról szóló példabeszéd nem olyan „fejcsóválásra” ingerlő történet, amelynek hallatán szinte már a füllünkben is cseng a dorgálás, a kioktatás: „Nem megmondtam? Ha valaki így tesz, annak a vége nem lehet...” Hanem inkább egy olyan kudarcnak, bűnnek a története, amelyről a húsvéti vigília szertartásában hallunk: „Ő szerencsés vétek, hogy ilyen hatalmas és fölséges Megváltót kívánt és érdemelt!”

Miért „Szerencsés vétek” a tékozló fiú bűne?

A példabeszéd a hangsúlyt a hazamegtérésre és a megbocsátó, irgalmas visszafogadó apára helyezi. Arra az apára (tudjuk: a Mennyei Atyáról van szó), aki szabadságot, lehetőséget ad egy olyan életút választására, amely boldogságra, elégedettségre s végül is üdvösségre

Olvassuk együtt a katekizmust!

A freiburgi közösséggel nagy érdeklődéssel vettük a katekizmust magyar fordításban a kezünkbe. Már az első sorok felolvasásánál megtört a jég, olyan ismerős dolgokról volt szó, amelyeket már gyerekkorunkban is tanultunk a hittanórán — mondták többen is... Ezt mi is tudjuk, — szoltak ismét közbe, — ezeket csak hinni kell. Teljesen érthető annak, aki mindent elfogad, ahogy elmondják neki, de mi van azokkal, akik maguk is kérdeznek. Találnak-e valóban mai választ az őket szorongató problémáikra?

A mai világban élő keresztényeknek, akik nyitott szemmel járnak és értelmesen válaszolni is akarnak a felmerülő kérdésekre, fel kell magukat vértézni a „hit pajzsával”, — amint azt Szent Pál megírta az akkori keresztényeknek, akik hasonló helyzetben voltak. A kereső ember kérdez és ez nem rossz, hanem igen jó. Megtalálni a teljes igazságot, amelyre meghívást kaptunk, „jó papnak kell lennünk, aki mindig tanul”. A hitünk igazságait tanulni lehet, éppen ezért hitünknek ésszerűnek kell lennie. A jó Isten nem követel „vak” hitet.

Bizonyosan maradnak még kérdések, amelyeket nem láthatunk át, mivel Istentől jött titokról szólnak, így meghaladják az ember értelmét, de nem mondhatók értelmetlennek. A világ titkait sem ismerjük és nem értjük, de a tudósok által hozott eredményeket elfogadjuk.

A filozofálgatás helyett vegyünk csak egy mindenkit foglalkoztató, bennünket életünk végéig kísérő és sokszor kínzóan hiányzó valamit, a boldogságot. Menyire „értjük” mit jelent boldognak lenni, különösen boldogtalanságunk napjainban. És soha senki sem tudja elvenni tőlünk a boldogság utáni vágyat. Igen sokan tudatosan lecsökkentik a bennük feszülő vágyat olyan szintre, ami nem méltó az emberhez. Ilyen megalkuvások elszegényítik az embert és olyan mélyre süllyesztenek le, hogy a boldogság utáni vágyakozás az önzés sajnálatos útvesztőibe juttatja el a „boldogságpótlékot keresőt” és tönkre is teszi. Akik sokat csalódtak és már senkiben nem bíznak, hanem féltve őrzik boldogtalanságuk kulcsát, — mint nemlétező ábrándot — és a világ minden kincséért sem adják ki a kezükből, pedig üres markukat szorongatják, ahelyett, hogy elfogadnák a keményen-boldogító valóságot: „Jézus igáját, amely édes”. Olyannyira önmagukba zárkóznak, hogy a bennük levő hit is visszafejlődik és eltorzul. Ezeknek az embereknek arról beszélni, hogy az örök boldogságban nemcsak visszakapunk mindent és mindenkit akit elveszítettünk, hanem mindent visszakapunk, — csaknem mindig keserűen mosolyognak és ismétlik saját csalódásaikat, miközben az üres semmibe bámulnak. Ami elmúlt, elmúlt, de akit szeretünk, nem szűnt meg.

A keresztény boldogság, amelyről a katekizmus az 1716. ponttól kezdve beszél, egyáltalán nem értelmetlen, — csak éppen nekünk lehetetlen, — ha hiszünk,

vezet. De a választott út végén néha a „sertések között” találja magát az ember, és mindig csak a saját hibájából... Megtanulhatjuk: bűn túlbecsülni képességeinket, vakmerő módon vélekedni lehetőségeinkről. Bűn elszakadni normáktól, hagyománytól, letérni a jól kipróbált, keményre taposott útról. De „szerencsés vétek”, ha meg-, hazatérünk, érettebben, okosabban, szegényen és mégis sokkal gazdagabban... **Pál atya**

akkor valóság. Az előbb érintett mélyen emberi probléma — a szeretett eltávozás — annak, aki hittel akarja elfogadni és állandó kérdéseivel közeledik Istenhez, annak a válasz éppen ebben a helyzetben lesz valóság: „ő már belépett az Úr örömébe”. Minden látszat ellenére ez a boldogság éppen az ember természetes vágyára épül, hisz a jó Isten oltotta a szívünkbe. A sírnál állva „könnyes boldogság”, aminek az emberek szerint alig van köze az általános elképzelthez, de nem az emberhez, amiről az Úr beszélt: „Boldogok, akik sírnak, szomorúak, mert majd megvigasztalják őket”. Miért nem vigasztal meg itt az Isten? Miért a szenvedés, a halál, amely véglegesen elválaszt? Itt kezdődik annak az egész életet átfogó boldogságkeresésnek a kérdése, amikor az ember igazán boldog volt, hogyan élte meg? Azt mondta, amit mindig mondanak: „csak így maradjon”, vagy kitekintett, másokat is részesített boldogságából? Elfogadta és kereste az Isten által neki előkészített örök boldogságot? Szent Ágoston szavaival: együtt kereste az Istentől és embertől jövő boldogságot? Elhinni, hogy Istent keresni annyit jelent, mint a boldog életet keresni itt és most, ami örökké lesz. Úgy keresni, hogy a kettő ne ütközzék, megéljük ezt? Itt a hit világának olyan területére jutottunk, ahol azonnal sértegethetjük egymást. Hisz a menyasszony, aki Szűz Mária oltára elé letette a menyasszonyi koszorúját, ma a magányosság teljes elhagyatottságában éli idős napjait. Ezt az embert csak szeretni lehet és meglátogatva vigasztalni, mivel kereszte maga alá temette, mi lehetünk Cirinei Simonjai, de mindenfajta okoskodás nélkül.

A tény viszont az, ami szomorú és teljesen boldogtalannak látszó testvérünkre és ránk is vonatkozik, ha hisszük, nekünk is azt mondja az Úr: „Menj be Urad örömébe, Istened nyugalmába!” Mi az örvendező és boldog Istenben hiszünk, aki a mi Atyánk. Igaz, a szenvedés és a halál lever bennünket a lábunkról, de nem a hitünkről! Akik hűségesen egész életük folyamán keresték a boldogságot és hittel vallották az örök életet, azokat nem feledi el az Isten néhez napjaikban sem. Jézust nem azért emlegetjük itt, mivel mindenképpen meg akarunk valakit győzni az elmondottakról, hanem éppen azért, mivel az Isten Fia maga is megismerte a szenvedést és a halált. Ő mindig társunk, — különösen nagybőjt folyamán, rá tekintünk, akit érettünk átszögezték. Hitünk titka, amit az átváltoztatás után minden szentmisében megvallunk: „Halálodat hirdetjük és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz!” Boldogságunk kezdete és megvalósítója Jézus Krisztus!

Ebben a hitvallásban minden benne van, ami boldogságunkkal kapcsolatos, nekünk keresztényeknek tudatos és kifejezett célunk: az örök boldogság. Éppen ezért a keresztény ember hivatása: A BOLDOGSÁG. Amivel leginkább segíthetjük testvéreinket, az embereket, az, hogy boldogok vagyunk. Ez nem jelent hangos nevetést, de a lélek derűjét, ami hitünkből forrásokozik. Aki minden nap elmondja önmagának: engem maga a jó Isten vár a teljes Szentháromság örök örömébe! — „ezért kérlek Istenem, tisztítsd meg a szívemet, hogy lássalak, egész életemben higgyelek”. Igaz, olyant hiszek, amit fel nem érek, el nem képzelhetek, de hitemmel és minden erőmmel elfogadok: az örök boldogságot!

Szabó József (Offenburg)

BOTRÁNYOS ELMÉLKEDÉS

(Az első oldal folytatása.)

— ne tagadjuk — botrány az egyház életében az inkvizíció, a szakadások sora, botrány az egyház képviselőinek eltávolítása a krisztusi ideáltól, botrány, hogy ma sem sikerült még a szakadást protestáns és ortodox testvéreinkkel megszüntetni. De ezeknek a botrányoknak felszámolása csak akkor lesz lehetséges, ha mi keresztények végre egészen komolyan vesszük a jézusi tanítást és megalkuvás nélkül vállaljuk, hogy botránykő legyünk a világ szemében. Ne hagyjuk elaludni a világ lelkiismeretét, hanem példánkkal, hűségünkkel és ha kell — keresztrefeszített életünkkel tanuskodjunk arról, hogy a hitünk nem az ajkunkon, hanem a szívünkben van otthon. Ezt a krisztusi botrányt élni egy botrányoktól megrázkódott világban — ez a keresztény ember hivatása. ■

A szeretet menedzsere

EMLÉKEZÉS CARLO BAYER PRELÁTUSRA — MIT KÖSZÖNHET NEKI A VILÁG ÉS KÜLÖN IS MI MAGYAROK?

Február 13-án lett volna 80 éves Carlo Bayer német prelátus, a Caritas Internationalis egyik alapítója és több, mint 20 éven át főtáskára, majd az Europäischer Hilfsfonds néven ismert segélyalap szervezője és 1971—77 között igazgatója. Ha e kerek évforduló alkalmából reá emlékezünk, tesszük ezt nemcsak azért, hogy felidézzük ennek a rendkívüli egyéniségnek életművét, hanem, hogy kifejezzük hálánkat népünk e nagy barátja iránt: segítőkészsége nem kis mértékben járult hozzá, hogy a magyar katolikus egyház át tudta vészelni az elmúlt négy évtizedet.

A sziléziai születésű Karl Bayer magyarok iránti szimpátiája tanulmányi éveire nyúlik vissza. A „Germanicum et Hungaricum” római német-magyar kollégiumban készülve a papi hivatásra, számos magyar papnövendékkal barátkozott össze, köztük Kada Lajos jelenlegi bonni apostoli nunciussal.

Pappászentelése után a Pontificia Opera di Assistenza, a Pápai Segélyszolgálat megbízásából járta az Olaszországban internált német hadifoglyok táborait és szállított élelmiszert, gyógyszert és ruhaneműt honfitársainak. Kiváló szervezőképessége már akkor feltűnt olasz felettéseinek. Ezért az 1950-es Szentév alkalmából, amikor a német zarándokok a háború vége óta első ízben utazhattak tömegesen az Örök Városba, reá bízták elhelyezésük és ellátásuk megszervezését.

Ugyancsak a Szentév során nyílt lehetősége az európai Karitás szervezetek vezetőinek egy nemzetközi találkozóra. Ezt is Carlo Bayer rendezte meg. Az 1945-ben betiltott Magyar Karitást az akkor már külföldre menekült dr. Zágon József kanonok, győri irodaigazgató, a külföldön élő magyarok apostoli vizitátora képviselte. Ezen az összejövetelel határozta el a jelenlevők — nem utolsósorban Giovanni Montini akkori vatikáni helyettes államtitkár, a későbbi VI. Pál pápa kezdeményezésére egy nem nemzetközi Karitás szervezet létrehozását. Az új Caritas Internationalis főtáskájává a dinamikus, fiatal Carlo Bayer-t választották. Az ő feladata lett az organizáció kiépítése.

Don Carlo-nak — Rómában mindenki csak így hívta — sikerült is a nemzetközi viszonylatban ismeretlen, maroknyi tagszervezetből álló Caritas Internationalis-t világszervezetté fejleszteni. Az európai karitás szervezetek megerősödésével párhuzamosan egyre másra alakultak tagszervezetek Észak- és Dél-Amerikában, majd Ázsiában és Afrikában. Bayer prelátus fáradhatatlanul járta a világot, tárgyalt, szervezett és nem nyugodott, míg meg nem győzte a püspököket a karitás-munka életbevágó fontosságáról. A Caritas Internationalis egyre gyakrabban vett részt nemzetközi segélyakciókban, földrengések, árvizek, éhínségek áldozatainak megsegítésében. Számos kormány, nemzetközi szervezet és különösképpen az ENSZ különféle szak-organumai kezdték megismerni és elismerni eredményes tevékenységét és fogadták be a tanácsadó szervezetek körébe.

A magyarság iránti rokonszenvének fogható jelét Carlo Bayer az 1956-os magyar forradalom idején adta. Alig néhány nappal az egész világ közvéleménye által osztatlan csodálattal kísért események után, Bayer és a legendás híró „Speckpater”, Werenfried van Straaten, Budapestre látogatott. A Mindszenty

bíborossal folytatott tárgyalások eredményeként sikerült szédületes tempóban segélyszállományokat küldenie az országra. A forradalom leverése után a menekültek Ausztriába áramlása jelentett számára újabb kihívást. Ekkor hozta létre Bécsben a Caritas Internationalis helyi delegációját, amelynek vezetésével Paulai Imre premontrei atyát bízta meg. A magyar menekültek helyzetének fokozatos rendeződése után, a bécsi delegáció feladata lett a német és osztrák püspökök egyházi segélyeinek továbbítása Magyarországra, Csehszlovákiába és Romániába. Bayer közvetlen munkatársai közt egyébként mindig voltak magyarok: egy időben barátja, Kada Lajos, továbbá Galavits Geraldine nővér, az Isteni Megváltó Leányainak főnöknője és végül 1965 és 1971 között helyettesként e sorok írója.

A Caritas Internationalis világszervezetté alakulása az 1965-öt követő években érte el csúcspontját. A tagszervezetek létszáma elérte a százat (időközben közel 150 ország karitás szervezete tartozik hozzá). Egyre jelentősebbé vált részvétele a nemzetközi katasztrófasegély akciókban. Az 1966-ban, az indiai éhínség áldozatainak megsegítésére szervezett és első ízben ökumenikus jellegű kezdeményezés általános tekintélyt szerzett nemzetközi munkájának. A világréklődésének középpontjába azonban 1969-ben, az ún. Biafra-háború révén került a Caritas Internationalis. Biafra, azaz Délkelet Nigéria különválását Nigéria akkori központi kormánya minden eszközzel, a lakosság kiéheztetésétől sem riadva vissza, meg akarta akadályozni. A Caritas Internationalis azonban más nemzetközi segélyszervekkel — nem maradhatott tétlen. Anélkül, hogy politikailag állást foglalt volna, a német és skandináv protestáns segélyszervezetek együttműködésével, légi hidat létesített San Tomé szigete és a körülzárt Biafra között. Így sikerült megmenteni a nyolcmillió lakosságot az éhhaláltól. Az akció, mely közel két évig tartott, Bayer prelátus nevéhez fűződik.

A nigériai fegyveres erők győzelmének és Biafra kapitulációjának következménye az volt, hogy a kormány a Karitást és végső fokon a Vatikánt vádolta az ország belső ügyeibe való beavatkozással. Diplomáciai bonyodalmak elkerülésére és a nigériai katolikus egyház helyzetének megkönnyítésére, Carlo Bayer benyújtotta lemondását a Caritas Internationalis főtáskári tisztéről. A német püspöki kar azonban nem akarta elveszíteni az egyházi segítő tevékenység e rendkívüli tehetségét. Ezért megbízták a „Caritas Internationalis — Bécsi Delegáció” címen működő segélyszervezetével, ill. átszervezésével. Az akkor 57 éves prelátus az őt jellemző teljes bevetéssel látott neki a munkának és hamarosan egész Kelet- és Közép-Európa egyházi segélyezése az ő kezében egyesült.

Don Carlo hat éven keresztül saját egészségével sem törődve irányította az Europäischer Hilfsfond-ot. Egy szívinfarktus után, mely Jugoszláviában érte, még maga hajtott kocsiján Rómába egy fontos megbeszélésre. 1977 január 16-án reggel hűséges sofőrje és mindenese, Vittorio, holtan találta római lakásában. A második szívinfarktus végzett vele, néhány héttel 63. születésnapja előtt.

Temetésén, a Vatikán területén fekvő német papi kollégium templomában, jel-

AD MULTOS ANNOS

BÉKÉS GELLÉRT KÖSZÖNTÉSE

Ha röviden akarjuk kifejezni a 80 éves Békés Gellért gazdag termésű szerzetesi életének alapvető motívumát, talán saját mondatával közelíthetnénk meg leginkább: „A hamisíthatatlan humánusmot a kereszténység csak akkor tudja érvényre juttatni a világban, ha a különböző hitvallású keresztények újra megtalálják krisztusi hitük egységét és közös hitükről a szeretet egyetértésében tesznek tanúságot”. A külföldi magyar keresztények első Ökumenikus Találkozásán mondta ezt, 1971 áprilisában a svájci Sionban. E programadónak is tekinthető gondolat mögött azonban egy sokrétű, hittudományi, kutatói, tanári, nem utolsósorban lelképásztori, mozgalmi tevékenységben gazdag élet húzódik meg. A Pannonhalmáról ismételt Rómába, a bencés rend Szent Anzelm Egyetemének falai közé, majd most véglegesen a Szent István alapította monostorba vezető hosszú életút alkotó munkájának minden síkját és eredményét lemérni, még csak felsorolni is kevés e rendelkezésre álló néhány sor.

Római tanulmányi évei után 1940—46 között Pannonhalmán tanított a rend teológiai főiskoláján. Majd Rómában a bencések nemzetközi egyetemén kívül előadója volt a Gergely Egyetemnek és kurzusokat tartott a New York-i egyházmegye szemináriumában. Rómában, rendjének nemzetközi egyetemén előbb dogmatikát, majd egyháztant oktatott és emellett vezetője volt az ökumenikus tanszéknek. Voltak évek, amikor a hatalmas rendház vezetésének gondja is ráhárult és emellett szerkesztette az egyetem évkönyvét. Tudását, ökumenikus elkötelezettségét és tapasztalatait ismételt vették igénybe egyházi körök, köztük az olasz püspöki kar is. Önvallomásszerű megnyilatkozásaiból azonban kiderül, hogy széleskörű tanári tevékenysége mellett szerzetesi élete egyik legjelentősebb alkotásának az „Újszövetségi Szentírás” fordítását tekinthetjük görög eredetiből magyar nyelvre, amelyet P. Dallos Patrik oratoriánus szerzetessel együtt végzett és 1951-ben jelent meg. Kivándorló magyarok lelki-szellemi út-ralelőjárójának szánták, de ma már, 12. kiadása után a világ minden táján méríthet belőle mindenki, aki keresi a hit világosságát és az evangéliumi örömhírt.

Békés Gellért bennünket magyarokat a Szentírásról kívül négy évtizeden át a szerzetesi szobájában szerkesztett negyedévenként megjelenő Katolikus Szemlén, továbbá előadásain, igehirdetéseiben és könyvein keresztül tanított. Szerkesztői programjának, de az emigrációban végzett másirányú munkájának is fő

képesen az egész világ, Kelet és Nyugat, Észak és Dél képviselve volt. A Caritas Internationalis minden kontinensre kiterjedő hálózata éppúgy gyászolta, mint a kommunista impérium nyomása alatt szenvedő egyházak, amelyek szervezőképességének és diplomáciai ügyességének köszönhetően nem kis mértékben életbenmaradásukat.

A szeretet e menedzsere halálában is utat mutatott. Megmutatta, hogy nem a hidegháború, nem a gyűlölet, nem az erőszak, hanem a kölcsönös megértés, a bajbajutottak megsegítése, egyszóval a szeretet képes csupán megoldani az emberiség problémáit. Ezért adta életét.

Amikor halálával emlékezünk népünk e nagy barátjára, nem ártana, ha mi magyarok is megértenénk üzenetét.

FRANK MIKLÓS

célja az volt, hogy megtartsa a magyarság szellemi kapcsolatát a keresztény és magyar, valamint nyugati kultúrával. Hivatásának tartotta az emigrációban élő magyarság bekapcsolását a megújuló egyetemes egyház és a háború után bontakozó, útkereső Nyugat szellemi vérkeringésébe. Munkái: „Sorsom az Isten” (1968) verseskötete, majd „Istenkeresés, Új utak a mai teológiában” (két római és egy magyarországi kiadást ért meg), továbbá „Ökumenizmus” (1976), „Krisztusban mindnyájan egy, keresztények egysége — utópia?” (1993) című könyvei, számos magyar- és idegennyelvű cikke, tanulmányai, fordítása szellemi úti-kelepek a szekularizált világban utat kereső hívők és nem hívők számára.

Mind emellett lelkésze volt évtizedeken át a Nyugat-Európában működő Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalomnak és meghatározója a KMÉM-Pax Romana eddigi 36 kongresszusa szellemiségének. Ebből négy ökumenikus találkozó volt.

A fordulat éve után egyre többször látogatott Magyarországra és írásaival, előadásaival, a hazai tévében is megjelenve jelezte, hogy hivatásának folytatását, rendjének intenciói szerint is, Magyarországon látja, és hogy a hazatérő 80 éves Békés Gellért nem szerzetesi magányát keresi a millenniumára készülő pannonhalmi apátságban. Részt vett a hazai Pax Romana Fórum megalakításában és a most már magyar földön rendezett Pax Romana Kongresszusok irányításában. A tanulmányi hetek előadásainak kötetbe fűzése és kiadása a Katolikus Szemle folytatásának új formája. Pasztorális útjai során megtalálta a kapcsolatot a határon kívül élő magyarsággal. Feladatokat vállalt rendje és a piaristák fiatal utánpótlásának oktatásában is. Szellemi kisugárzása, egy gazdag élet során szerzett tudása és nemzetközi háttérre támaszkodó tapasztalata tehát most már közvetlenül szolgálja a magyar kereszténység lelki-szellemi megújulását a harmadik évezred küszöbén.

Sokat és sokszor találkoztunk vele az emigrációban munka, tanácskozás, szórakozás közben. Az utóbbi években egyre többen ismerik meg személyesen is a meggyötört, szabaddá vált hazában. Ezek a találkozások mindig maradandó élmények. Mindannyiszor megéltetjük benne a keresztény tanítást közvetítő egyetemi tanánt, előadót, vagy mint az evangélium korhoz szóló hirdetőjét. Emellett mindig megmaradt az élet napi gondjaira is odafigyelő, közvetlen személyiségnek, tanítása hitelességét soha meg nem kérdőjelező, megnyerő modorú társasági lénynek, — Isten igaz emberének.

Köszönjük a Gondviselésnek azt az ajándékot, amit Békés Gellért jelent a magyarságnak, egyházának és rendjének ebben a válságoktól terhelt útkereső korban. Nem minden érdek nélkül kívánunk neki még sok, kegyelmekben gazdag, hivatása teljesítésében egészséget és örömet hozó esztendőket.

KOVÁCS K. ZOLTÁN

ARS POETICA

Dolgozz, munkálj. A szép, a jó, a hasznos mihelyt elkészül, az élethez áll. Minden jó mű egy-egy szabadságharcos. Légy hű magadhoz, olyanokat alkoss, ne fogja a halál.

Illyés Gyula (1902—1983)

Profétikus apostoli levél

A Budapesten megjelenő Magyar Hírlap politikai napilap január 21-i számában olvastuk az ismert publicista és köziró, Fejtő Ferenc fenti című eszmefuttatását. Lapunk szűke terjedelme sajnos nem teszi lehetővé, hogy — amit szívesen megtennénk — az egész cikket átvegyük, így csak a legfontosabb mondanivalóját adhatjuk át olvasóinknak.

A döntően fontos események idején gyakran az újságírókat is vakság sújtja. Nem meglepő tehát, hogy mindössze egyetlen francia napilap tartotta érdekesnek teljes szövegében közölni II. János Pál pápa apostoli levelét, a Tertio Millenario advenientét, amelyet a püspökökhöz, az egyháziakhoz és az egész földkerekség valamennyi hívéhez intézett a kétezredik, szentesztendő megünneplésének előkészületei alkalmából.

Magam megkockázatom, hogy a következő évezred történései ezt az apostoli levelet a 20. század végének legjelentősebb világeseeményei között fogják említeni. Mert igen-igen régóta egyetlen próféta hang sem hívta föl az emberiség figyelmét ilyen mértékben a szellemi rendre.

Magam nem vagyok ugyan hozzáértő a teológiában, sem vallásgyakorló a szó köznapi értelmében, de ami megragadott, sőt fölkapart a pápai apostoli levélben, az mindenekelőtt világos stílusa, ragyogása, angyali üdvözlés jellege, tartalmának gazdagsága és az a sajátos bátorsága, ahogyan megfogalmaz egyes lényeges vallási elveket.

A pápa új hangon bocsátkozik párbeszédbe a kereszténységtől eltérő más vallásokkal is és nyomatékosan teszi a szent-év hagyományának zsidó eredetét. Olyan hagyomány ez — hangoztatja —, amely „ókori eredete egy bizonyos szociális doktrínának”, és amelyet XIII. Leó pápa újrafogalmazott Rerum Novarum enciklikájában. Az a fontos, hogy a pápa nyomatékosan húzza alá: „A zsidók törvénye szerint az igazság mindenekelőtt abban áll, hogy a gyöngéket kell pártfogolni... Az alkotás gazdagságát közös kincsnek kell fölfogni”.

Nyilvánvaló, hogy II. János Pál úgy kíván újító lenni, hogy közben a legteljesebb mértékben tiszteletben tartja a hagyományt. Miközben konzervatív, csaknem integrista bizonyos doktrinális és gyakorlati kérdésekben (Szentháromság, Mária Szűzessége, abortusz), a legbátrabban kiáll a második vatikáni zsinat által elhatározott enyhe reformok mellett. A szentév hírvívője kíván lenni. Nevezetesen abban is, ahogyan fáradhatatlanul járja zarándokútjait, bizakodik abban, hogy fölkeresheti „mindazokat a helyeket, amelyek Isten népének az útján lelhetőek föl, nagy jelképes erejű helyek, és ahol mélyebb párbeszédre van mód a zsidókkal, az iszlám híveivel; találkozásra adnak alkalmat a világ nagy vallásainak a képviselőivel más városokban is”.

Az apostoli levélnek talán a legnyomatékosabb része az, amelyben a pápa

arra hívja az egyházat, hogy „vállalja gyermekeinek az elmúlt évszázadokban elkövetett bűneit”. A nagy megtisztulásra és megbánásra szólít föl, hogy „elűnjenek a tévedések, a hűtlenségek, a habozások, az intolerancia módszerei, még az igazság szolgálatában alkalmazott erőszak is”. Láthatóan nemcsak az inkvizícióról és a vallásháborúkról van szó. A pápa hosszasan kitér arra a felelősségre, amellyel a keresztények „maguk is” részesei korunk gonoszságainak. Nem nevezi meg a holocaustot, a gyar-

matosítás kártevőseit, a volt Jugoszláviában dúló háborút. De az utalás nyilvánvaló.

Az apostoli levélnek az egyik vezérfonala a fölhívás a vallásközi párbeszédre, amelyben „kiválasztott helyüknek kell lennie a zsidóknak és a muzulmánoknak”. Ebben a párbeszédben éppúgy részt kell venniük „a katolikus hívőknek, akik hisznek Krisztusban, és általában minden Isten-hívőknek, akiket fölszólít a teológiai reménység erényének az üdvére és újrafelfedezésére”.

Túl azon, hogy a katolikus egyházhoz fölhívás hangzik el a megbánásra és az elmélkedésre, valamennyi egyház és hitfelekezet meghallhatja benne a hatalmas és alapvető buzdítást a szellemi megújulásra, amelynek a címetteje, a kétezedik esztendőhöz közeledvén, az egész emberiség.

A pápa hosszú, fárasztó utazása

FÜLÖP-SZIGETEK, ÚJ-GUINEA, AUSZTRÁLIA, SRI LANKA

Az alábbi kommentár a Szentatya legutóbbi távolkeleti útjáról a Pest Megyei Hírlapban nemrégiben látott napvilágot a Rómában élő Bányász Kató tollából. A kitűnő újságíró hosszú időn át volt a Szabad Európa Rádió római tudósítója.

Tíz napig tartott II. János Pál pápa legutóbbi, 63. Itálián kívüli lelkipásztori látogatása, rendkívül hosszú és fárasztó utat téve meg a Fülöp-szigetektől Új-Guineán és Ausztrálián át Sri Lankáig. Manilában a pápa a világ majdnem minden részéből érkezett, körülbelül egymillió fiatallal a 10. ifjúsági világnapot ünnepelte, azt remélve, hogy sikerül szemtől-szembe találkoznia a kínai, úgynevezett hazafias katolikus egyház küldött-ségével, amely jelen volt a pápai misén, de a találkozás meghiúsult. Sri Lankában pedig a buddhista vallási vezetők bojkottálták a remélt találkozót, mert sértve érzik magukat a pápa „Átlépni a vallásokról írt szavaiért, és ezen II. János Pál bocsánatkérése és a vallások közti összefogásra szólító szavai sem segítettek. Ez természetesen csak a vezetőkre vonatkozik, a sziget fővárosában, Colombóban is — éppúgy, mint mindenütt — hatalmas lelkes tömeg ünnepelte a pápát, amelyben számos buddhista szerzetes is részt vett.

A colombói találkozóról csak a buddhista vezetők maradtak el, a többi vallás képviselői természetesen megjelentek, és a pápa azt javasolta, alapítsák meg a „Lélek Szövetségét”, valamennyi hívő ember hozzájárulását kérve a békés és harmonikus párbeszéd kialakítására a vallások között, nehogy a közöny és a nihilizmus eltiporja az értékeket. Az együttműködés értékét kevés, de határozott szóval hangsúlyozta a pápa: „Az együttműködés feltétlenül szükséges, elkerülése igen veszélyes lehet. A tény, hogy mi ma itt vagyunk, a jóakarat jele, és én reménnyel telt szívvel térek vissza Rómába”.

E szívbeli remény segített a pápának a lelki csalódás és a testi fáradtság leküzdésében, mely utóbbi az utazás végén szemmel láthatóvá vált. Colombóban a repülőtérről az elnöki palotáig megtett út során a pápának pihenőre volt szüksége, 40 percre egy templom hűvösébe kísérték. Ezen persze nincs mit csodálkozni. Sri Lankában párás, fullasztó hőség volt, és még a helyi díszőrség 9 katonáját is el kellett távolítani, mert az ájulás környékezte őket. Rómában már frissen és szokásos energikus kedvében szállt le II. János Pál pápa a repülőgépről, azonnal kijelentve az újságírók előtt, készen áll a következő utazásra.

A Sri Lanka-i katolikusok lelkes ün-

neplésben részesítették a pápát, aki a szombat reggeli szentmise során boldoggá avatta Joseph Vaz portugál misszionáriust, aki a 17. században érkezett a szigetre, hogy a hollandok által üldözött katolikus közösség segítségére legyen. Utazása előző állomásán, Sydney-ben Mary MacKillop szerzetesnőt avatta boldoggá a pápa, egy nőt emelve az ausztráliai keresztények közül elsőként a szentek és boldogok közé. Ez alkalmat nyújtott a pápának a nők a társadalomban és az egyházban betöltött fontos szerepét hangoztatni. Új-Guinea is most lett gazdagabb az első boldoggal, aki nem pap, hanem családó ember volt, és mártírhálált halt hitéért. Peter To-Rot, a japán megszállók áldozata lett 1945-ben, mert nem törődve a tilalommal, miután a papokat és apácákat internálótáborokba zárták, ő keresztelte meg az újszülötteket, eskette és gondozta a hívőket.

A régi nemzetek körében egy újabb boldog vagy szent avatása nem nagy hír, de azokban az országokban, ahol a kereszténység alig pár száz éves, az első boldoggá avatás nagy port vert fel. A fiatal egyház életerejét bizonyítja, azt tanúsítva, hogy a kereszténység nem eurocentrikus. II. János Pál egyetlen elődje sem avatott ennyi szentet, és Wojtyła pápa külön előnyben részesíti korunk világi mártírjait.

Zarándokútja során mindenütt lelkes tömeg köszöntötte a pápát, de ami Manilában történt, arra még nem volt példa.

Még pápává választása utáni első lengyelországi látogatásakor sem részesült ilyen ünneplésben. Több mint 4 millió főnyi tömeg özönlötte el Manila utcáit, elsodorva a pápai menetet, úgyhogy a szentatyának helikopteren kellett az ol-tárhoz mennie, hogy bemutathassa a szabadtéri szentmisét. Manilából küldött üzenetet a kínai katolikusoknak, akik nem ismerik el a pápát, és elszakadtak a római egyháztól, felszólítva őket, térjenek vissza, legyenek egységesek Rómával és Péter utódjával.

Az ifjúsági világnapon volt igazán elemében a fiatalokat annyira szerető pápa, botjával, mintha karmesteri pálca lett volna, integetve feljüket, osztva és felvillanyozva lelkesedésüket. „Az élet kihívás egy célért, amiért harcolni kell, ennek ellenkezője haszontalanságokra pazarolni az életet — mondotta a pápa, majd így folytatta: Óvakodjatok a hamis tanítómesterektől, akik nagy része

az intellektuális elithez, a tudomány, a kultúra és főleg a társadalmi kommunikáció világához tartozik, azt állítva, hogy meghaltak az ideálok. Ez nem igaz — kiáltotta a fiatalok felé a pápa —, ti is képesek vagytok magatokat, időtöket, energiátokat és tehetségeteket mások javáért feláldozni”. Így van, zúgta feleletként a tömeg. (PMH, január 25.)

EGÉSZ ÉVBEN BALATON

A zánkai Gyermekeküldő-centrum a Balaton északi partján Magyarország és Európa legnagyobb ifjúsági üdülője. Egész éves nyitvatartással kínál programokat, olcsó szállást és étkezési lehetőséget diákcsoportok, baráti közösségek, családok számára.

Az őszi-téli-tavaszi időszakban 400, nyáron 3000 vendég elhelyezésére van mód egy időben, különböző kényelmet biztosító szálláshelyeken.

A szabadidő hasznos eltöltésére nyújtanak kiváló lehetőséget a szabadtéri sportpályák, kondicionáló terem, parkerdő a kiépített tüzrakóhelyekkel, 500 m hosszú rendszeresen feltöltött saját strand, valamint a kikötő, a sétahajók és vízi sporteszközök. Az 500 személyes színházterem, a sportcsarnok, a 3000 főt befogadó stadion nagyobb programok lebonyolítását is lehetővé teszi.

A centrum területén élelmiszerüzlet, postahivatal, fodrászat, több presszó és étterem, orvosi rendelő biztosítja a vendégek ellátását, kényelmét.

A környék turista-útvonalai a természet szérmeseinek, a vidék turisztikai csomópontjai — Tihany, Balatonfüred, Veszprém, Badacsony, Nagyvácszony, Sümeg — pedig az építészeti és kulturális örökségek iránt érdeklődők számára kínálnak látnivalókat.

Budapest közelsége egész napos program szervezését teszi lehetővé.

Részletes felvilágosítás: Gyermekeküldő-centrum, H-8250 Zánka. Tel.: (0036) 87/368 440 és 368 077. Fax: (0036) 87/368 453.

KATOLIKUS ÉLET VAJDASÁGBAN

Folytatás a 3. oldalról.)

som szerint 8—10 teológus van most is, ők tanulmányaikat Szegeden, Budapesten, Pécsen, különböző helyeken végzik.

É.: *Hogyan látod a magyar kisebbség jövőjét?*

H. L.: Ez a jövő kibontható, fejleszhető és egész biztosan sokat fog változni a reményteljességét illetően, amennyiben a már általam kihangsúlyozott gazdasági elszigeteltség megszűnik és elkezdődik nálunk is, mint a többi volt kommunista államban, a piacgazdálkodási szisztéma néven emlegetett újfajta gazdasági rend. A mi népünk nagyon szorgalmas és mind a bánási, mind a bácskai magyar nép a szorgalmat, a találékonyságot, a kezdeményezőképeséget tekintve utólráhetetlenül sokat tud magából felszínre hozni. És ha erre lehetősége nyílik, ez magával hozza elsősorban a kultúrlet kibontakozását, egyúttal az egyházi élet újbóli szép és gazdag felvirágozását, amiért természetesen mindent megteszünk.

É.: *Püspök atya, köszönöm az interjút. A Jóisten segítsen, áldjon meg téged és egész egyházmegyédet.*

Helyesbítés: Legutóbbi számunk 3. oldalán, a 2. hasábon, alulról a 7. sorban „egy szalézi atya” helyett „egy verbita atya” olvasandó. (Szerk.)

Mennyien vannak atyák, kik meg nem dorgálják, sőt nevetéssel hallgatják, mikor szitkozódik kisedd fiúk; és nemcsak torkába töltik a bort, bíztatván hogy igyék, mert apja is ezzel ke-reste, ami nincs; de ugyan gyönyörködnek latorságában és katona gyermeknek ítélik, ha mihelyt jól tud szitkozódni.

Pázmány

J E L E N L É T

Nézz föl az égbe: ott van felhők és csillagok közt.

Pillants körül a földön: ott van fűben, virágban, állatok ámuló szemében, emberek arcán.

Ass le a föld alá: csontokból és kövületekből szándékainak lábnyoma dereng feléd.

Mindenütt láthatatlan.

Mindenben látható.

Rónay György (1913—1978)

5. magyar ökumenikus találkozó húsvét hetében

Az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem és a Magyar Pax Romana Fórum 1995 április 19. húsvéthétfő estétől április 23. hétfőig reggelig a Békés megyei Gyulán, Erkel Ferenc szülővárosában, a román határ közelében, rendezte meg az 5. Magyar Ökumenikus Találkozót amely egyben a 37. Magyar Pax Romana Kongresszus. Az előző ökumenikus találkozók mind külföldön voltak, Sionban (Svájc), Fuschl am See-n (Ausztria), Nassogne-ban (Belgium) és Borken-Gemenben (NSZK). Az anyaországban először megrendezett találkozó témája: „Az evangélium — közös szolgálatunk ma”.

Húsvéthétfő este a gyulai református templomban protestáns istentisztelettel kezdődik a tanulmányi hét, amelyre hazánkban, a szomszéd országokból és a nyugati szörványokból közel félezer résztvevőt várunk. Az istentiszteleten ifj. Hafenscher Károly, budapesti ev. lelkész szolgál, ígét hirdet Sajgó Szabolcs, dobogókői jezsuita, a Fórum lelkésze,

úrvacsorát oszt Nagy László, gyulai ref. esperes és közreműködik Rozs Ildikó budapesti énekesnő. Az Erkel Szálló éttermében elköltendő vacsora előtt Galambos Gyula, a Magyar Pax Romana Fórum elnöke (Budapest-Bázel) és Szössösy Pál, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem svájci elnöke (Pfaffhausen—Budapest) nyitja meg a találkozót.

A keddi nap alap gondolata: az evangélium mint a kiengesztelődés jó híre. Erről elmélkedünk a reggeli áhítaton Virágh György gyulai ref. lelkész vezetésével. A bevezető előadást Nemeshegyi Péter, a Budapestre hazatelepült jezsuita hitudós, egykori tokiói egyetemi tanár és a Nemzetközi Teológiai Bizottság volt tagja, valamint Bölskei Gusztáv debreceni ref. teológiai tanár tartja. Este pódiumbeszélgetés irányítja a figyelmünket az előző négy ökumenikus találkozóra — Siontól Gemenig. Vezetői Orbókné Szeni-Iványi Ilona budapesti unitárius püspökhelyettes, részt vesz: Targonski I. György matematika-professzor a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom volt elnöke (Frankfurt); Balla Bálint szociológiai tanár, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem alelnöke (Berlin) és Cseri Gyula ref. teológus, az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia volt ifjúsági lelkésze (Giessen). E visszaemlékezés után Sajgó Csanád kémikus vezetésével bemutatkoznak a magyar ökumenikus közösségek és mozgalmak.

Szerdán a reggeli elmélkedést Kovács József gyulai r. k. plébános vezeti. A nap központi témája az egyházak kiengesztelődése az Ecclesia semper reformanda jegyében. Főelőadó Békés Gellért, bencés teológiai tanár (Róma—Pannonhalma) és Balogh Zoltán budapesti ref. lelkész, korreferens: Lukács László, budapesti piarista teológus, a Vigília főszerkesztője. Este kárpát-medencei magyar zsidó népzene mutat be, majd táncjáték vezet magyar népi táncokkal a Muzsikás Együttes ifj. Csóri Sándor, Éri Péter, Hamar Dániel és Sipos Mihály részvételével, Sebastyén Márta, Farkas Zoltán és Tóth Ildikó közreműködésével.

Csütörtökön a peszah ünnepekörében a kereszténység és zsidóság kiengesztelődését kívánjuk szolgálni. A reggeli imát Feldmayer Péter kecskeméti ügyvéd, a Magyar Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke mondja. A zsolotáréneklést Szécsi József, a Keresztény-Zsidó Társaság főtitkára irányítja. A főelőadást B. Szabó István budapesti ref. lelkész — tőle származik a találkozó alapeszméje — és Zoltai Gusztáv, a MAZSIHISZ ügyvezető igazgatója (Budapest) tartja. Délután retszész szerint gyalog megtekinthetjük Gyula városát, vagy buszon felkereshetjük Békés megye nevezetességeit, vagy buszon a gyászos emléktű Aradra utazhatunk (a nyugatiak ehhez az úthoz előre szerezzenek vízumot).

A pénteki nap témája a megbékélés a népek és a nemzetek között. A bevezető áhítaton Gémes István, németországi, biethalmi ev. lelkész hirdeti az ígét. Ezt kerakasztal-beszélgetés követi, amelyet Kiss Gy. Csaba, a budapesti Közép-Európa Intézet igazgatója vezet. Részt vesz: Sava Babic irodalomtörténész, Belgrád; Ioan Vasile Boitza g. k. teológiai tanár, Kolozsvár/Cluj; Cs. Gyimesi Éva irodalomtörténész, Kolozsvár/Cluj; Kovács K. Zoltán, a Barankovics Alapítvány Kuratóriumának tagja, München-Budapest; Táras Lovska g. k. teológus, Huszt/Chust; Cristian Moisesce, Arad város polgármestere; Pocsay Gábor, Gyula város polgármestere; Szeni-Iványi István külügyi államtitkár, Budapest és Karol Wlachowsky író, a budapesti Szlovák Intézet igazgatója. Délután Bagdy Emőke budapesti pszichológus „Előítéletek, fanatizmus: a megbékélés akadályai” című előadását hallgatjuk meg. Kivételesen az egyik munkacsoportban katolikus, protestáns és izraelita kulturális folyóiratok meghívott szerkesztői értekeznek. Vacsora után irodalmi est lesz az Erkel Szálló Fehér termében. Felolvas: Dobos László, Pozsony; Lőkös Antal, Genf; Pákolitz István, Pécs; Vasváry Péter, Budapest és Visky András, Kolozsvár. Közreműködik Killyén Ilka előadóművész, Marosvásárhely. Bevezető: Kolczonay Katalin, Budapest.

Szombat reggel a gyulai román ortodox templomban Ardelean Pál ortodox püspöki helynök vezeti az áhítatot. A délelőtti kerakasztal a mai magyar élet időszerű kér-

Százezer fiatal Taizé jegyében

Párizsban december 29-től január 1-ig tartották a taizéi ökumenikus közösség szokásos évi ifjúsági találkozóját, amelyen a rendezők adatai szerint több mint százezer fiatal vett részt. Figyelemre méltó, hogy a résztvevőknek több mint a fele Kelet-Európából érkezett. A találkozó Roger Schütznék, a taizéi közösség vezetőjének imájával kezdődött, majd több mint 350 különböző programmal — imával, meditációkkal — folytatódott. A párizsi vásárvárosban, a Versailles-i kapunál tartott imákon a francia katolikus egyház olyan vezető személyiségei is részt vettek, mint Párizs érseke, Jean-Marie Lustiger, a „fiatalok püspöke” Pierre Auguste Pican, az ökumenikus egyháztanács elnöke Gerard Daucourt püspök, és a párizsi orosz-ortodox metropolita.

A megnyitó alkalmával a világ egyházi vezetői üzenetet küldtek a találkozóra résztvevőinek. II. János Pál pápa kifejezte azt a reményét, hogy a generációk, és a népek közti kiengesztelődés begyógyítja majd a történelem sebeit. I. Bartholomaios konstantinápolyi pátriárka arra hívta fel a fiatalok figyelmét, hogy mércéül mindig valódi értékeket állítsanak, és magasztos célokat tűzzenek maguk elé. Canterbury érseke, George Carey üzenetében megemlékezett arról a találkozóról, amelyet 1992-ben ezer fiatal anglikán résztvevővel rendeztek Taizében. Jókívánságait fejezte ki és sikeres együttműködést kívánt a fiataloknak Butrosz Gáli, az ENSZ főtitkára is.

Az idei taizéi találkozó legnagyobb létszámú csoportja a lengyeleké volt, mintegy 48 ezer résztvevővel. 6200 fiatal érkezett a balti államokból, 3000 Horvátországból, 2200 Szlovákiából, 2000 Romániából, 1500 a Csecsen Köztársaságból. Szilveszter éjszakáján, éjfélkor, Párizs számtalan templomában és a találkozó központi színhelyén ökumenikus békeimát tartottak.

Záróüzenetében Roger Schütz beszélt a korunkban uralkodó rezignációról, és

dését veri fel és boncolja: megbékélés a magyar társadalomban — politikai jelszó avagy életforma? Vitavezető: Pomogáts Béla irodalomtörténész, résztvevők: Balassa Péter, esztéta; Bihari Mihály politológus, Csakó Gábor, író; ifj. Fabiny Tibor teológus; Jókai Anna író; Nagy Gáspár költő; Sándor Iván író, valamennyien Budapestről és Szelényi Iván szociológus Los Angelesből.

A tanulmányi hetet délután kerakasztal-beszélgetésen összegezzük. Vezetői és bevezetői Dornbach Alajos ügyvéd, országgyűlési képviselő, Budapest. Mit várok az ökumenétől? Erre az alapvető kérdésre keresi a választ a pódiumon: Boór János filozófus, a Méréleg főszerkesztője, München-Budapest; Bereznai Benjámín orvos, Eching (NSZK); Gémes Pál ev. lelkész, Weil der Stadt (NSZK); Pröhle Gergely, a budapesti Friedrich Naumann Alapítvány igazgatója; Solyom László, az Alkotmánybíróság elnöke, Budapest; Stainmann Judith történész, Zürich és Zalamey István ref. teológus, Budapest.

A hálaadó szentmisét a r. k. főplébánia-templomban Gyulay Endre szeged-csanádi r. k. megyéspüspök mutatja be, ígét hirdet: Vályi-Nagy Ágnes bázei ref. lelkész.

Bankettel és táncstéllel fejezzük be az egyhetes tanácskozást.

Hétfő reggel utraivalóul elmélkedési gondolatokat ad Varga Pál ref. lelkész, Dietsheim (NSZK) és Békés Gellért OSB, a KMÉM—Pax Romana lelkésze. B. J.

Az érdeklődők a rendező szervezetektől kaphatnak részletes tájékoztatást és jelentkezési lapot, amelyet a Pro Regio Alapítványnak, dr. Horváth József címére: Árpád út 5., H-9021 Győr — kell megküldeni.

A találkozó színhelye: Erkel Hotel Gyógy-üdülő, H-5700 Gyula, Várkert 1. Tel./Fax: 0036 66 463-555.

kételkedésről, ugyanakkor kiemelte: nagyon sok olyan fiatal van, aki tudja, hogy a hit erősíti a mások iránti felelősségérzetet. Különböző utakon és különböző módon keresik azt a helyet a Földön, ahol az emberek testvéri közösségben élhetnek. Mindenütt a világon vannak olyan fiatalok, — mondta Roger Schütz — akik azon fáradoznak, hogy azoknak a társaiknak, akik teljes reménytelenségben élnek, segítséget és reményt nyújtsanak. „Sokan átérték már életükben a teljes sötétséget, de azt is, hogy a sötétségből a fény felé vezet az út”.

A taizéi közösséget 1940-ben alapította Roger Schütz, a svájci születésű református lelképásztor. 1974 óta rendszeresen sor kerül a fiatalok évvégi találkozására. MK

A magyar gyermekekért

Olvasói levél

A mátyásföldi plébániatemplom padjában 45 kárpátaljai fiú és leány ül kíváncsi várakozásban. Ebben a pillanatban Paskai bíboros úr lép be kíséretével. A gyerekek felpattannak és nagy dicsérettel a Jézus Krisztust köszönnék. Az 53 határon túli magyar gyerekcsoport tagjai ők. Az akciót e sorok írója szervezte immár három éve óta a Szent Bernát Alapítvány égisze alatt. A gyerekeket családok látják vendégül, az útiköltséget zömmel a katolikus hívek adják össze. Paskai bíboros úr négy éve járt Kárpátalján megtapasztalta a magyarság nyomorúságos anyagi körülményeit, ezért is öröm számára köszönteni ezeket a kárpátaljai gyerekeket.

A „Z”-család Budapesten él, öt gyerekük van. Az édesapa nagyon szerény keresetű. Már a gyerekek napközis étkezését sem tudják befizetni. Örülnek, ha a betevő falat megvan, s nem kapcsolják ki az áramot, így legalább a tévét nézhetik. Hol nyaralnak majd a gyerekek? Sehol! Egy kéthetes gyerekküldetés hét-nyolcezer forint, nem tudják megfizetni. Még a strandra sem jut el a család, olyan sokba kerül a belépő. A Dunától meg messze laknak.

Arra gondoltunk, hogy nyáron születel-tetjük a kárpátaljai gyermekakciót, s felkérjük azokat az egyházközségeket, amelyek a határon túli gyerekeket fogadják volna, hogy lássák vendégül vidéken a Kárpátaljai által kiválasztott legszegényebb fővárosi gyerekeket. Ugyancsak felkérnénk a fővárosi egyházközségeket, hogy ők megvidéki szegény gyerekeket lássanak vendégül. Amíg a Jó Isten kegyelméből egyszer kialakul egy keresztény gyerekküldetés hálózat, addig is valami örömet hozhatnánk a legnyomorúságosabb sorsú gyerekek életébe.

Sokan ismerik Regöczy István katolikus lelkész nevét, aki a kútvolgyi Szűz Mária kegyhely újjáépítője. A háború után 1945-1948 között katolikus árvaházat tartott fenn, csaknem egyedül volt 300 gyerekkel. Az ávosok hurcolták végül el a kicsiket, akik nem akartak átmenni az állami nevelőotthonba. Regöczy atya ma 80 éves, de napjában több helyen miséz. S most szeretnénk létrehozni egy katolikus árvaházat. Ehhez már most sok támogatónk van, akik munkával, imádsággal segítenének bennünket, csak egyszer valahogy össze tudjuk gyűjteni a százmilliót az épülethez.

Szeretnénk megkérni a határ melletti (ausztriai) egyházközségeket is, hátha tudnának nyaraltatni június-július vagy augusztusban szegénysorsú magyar gyerekeket. Vagy bárhol a közeli nyugati világban, ahol az útiköltség előteremtésében is segíteni tudnának. Idáig adományokból tartottuk fenn az erdélyi és a kárpátaljai gyerekekét. A nyári szegénygyerekek üdültetését útiköltségét is csak így lehet előteremtteni. Akik anyagilag segíteni tudja nemes céljainkat, az a Szent Bernát Alapítvány számlájára küldje el adományát: OTP 1221 Budapest, Kossuth Lajos utca 32, számlaszám: 546-002449-5.

Átányi László tanár,
H-1119 Budapest, Etele út 23.

Az élet könyvéből

† PATER NYERS JÁNOS

szalézi atya, a gráci és stájerországi magyarok lelképásztora

János atya ötvenhat évig Don Bosco fiaként hűségesen szolgált az Urat. 1920 május 16-án született a Budapest melletti Alag községben, rendi fogadalmat tett Péliföldszentkereszten 1938 szeptember 15-én, pappá szentelték 1947 június 22-én Esztergomban. Hazájától távol, 1960 szeptemberétől igyekezett magyarságában megtartani és hitében erősíteni az Ausztriában élő magyarokat. Február 17-én, pénteken, 14 órakor búcsúztatták a gráci Don Bosco plébánia-templomban. Az ünnepélyes requiem után rendtársai és megjelent hívei, magyarok és osztrákok, együtt kísérték utolsó útjára a Neuhart-i temetőbe, ahol a szaléziak kriptájában helyezték örök nyugalomra. A temetés után a szalézi plébánián agapé várta a résztvevőket.

A gyászjelentést a Gráci Szalézi Rendház nevében P. Bleibtreu Karl igazgató-, a gráci magyar lelkészi tanács nevében Czibor Etelka, valamint a gráci magyar közösség adta ki.

A koszorú- és virág-megváltásként befolyt adományokat — az elhunyt kívánsága szerint — egy magyarországi gyermekfalunak juttatták el.

*

ANGLIA

London: Halottaink: Az örök hazába költözött Horváth Julianna 1994 november 19-én, 92 éves korában, Zalaegerszegen. — Dr. Szalay Károly, 1994 november 23-án, 87. évében, Londonban. — Borsó (Varga) Júlia, 1994 december 14-én, 63 éves korában. Nyugodjanak békében!

AUSZTRIA

Bécs: Halottunk: nagylányai és vásárosnaményi Lónyai István, életének 68. évében. Hosszú szenvedés után január 2-án adta vissza életét Teremtőjének. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Linz: Halottunk: Varga János honfitársunk Enenkelstr. 18), életének 67. évében az örök hazába költözött. Nyugodjék békében!

NÉMETORSZÁG

München: A szentkeresztigben részesült: Jakob Rebekka Sofie Veronika, J. Werner és Anna-Marie kisleánya, január 29-én a Damenstift templomban. Gratulálunk!

Stuttgart: Halottunk: Kerkay Hajnalka, K. László és Maczky Emese leánya, január 14-én, 26 éves korában, súlyos betegség után Garfieldban (USA) elhunyt. Hisszük és kérjük, hogy léte Isteben teljessédjék ki, a gyászoló hozzátartozóknak pedig kívánunk enyhülést és vigasztalást a hitben.

SVÁJC

Bern: Az örök hazába költözött: Módos József, egyedülálló, beteges, 56-os menekült testvérünk. A Berner Oberland különböző otthonaiban élt. Magyar nyelvű olvasmányokat igényelt tölem rendszeresen. Sokszor személyesen is meglátogattam Adelbodenben és Interlakenben is. Veszületett testi gyengeségét és földi sátrának lassú, de látható leépülését megadással viselte. Barátjának tekintett. Hisszem, hogy a Mindeható is barátjaként vette magához. Urnáját rokonai Magyarországra kérték. (Cs. K.)

FALUDI FERENC AKADÉMIA

A magyar jezsuita rendtartomány akadémia hoz létre, mely a hazai értelmiség képezéséhez kíván hozzájárulni. A képzés és a szellemi műhelymunka a társadalom időszerű kérdéseinek megvitatását, keresztény szellemű megközelítését tekinti céljának a humán és társadalomtudományok különböző területein.

A Faludi Ferenc Akadémia szoros együttműködésben kíván dolgozni a hasonló célú bel- és külföldi intézményekkel. Ezek között is különösen épít a jezsuita intézményekre a kutatás (UKI), az oktatás (Szent Ignác Kollégium) és a sajtó (Távlatok, Európai Szemmel) terén, valamint más szerzetesrendek, továbbá a katolikus felnőttoktatási intézmények tapasztalataira.

Tevékenységi kör

1. Tudományos konferenciák, szemináriumok, kurzusok szervezése.
2. Kutatóprogramok, szakmai műhelyek támogatása.
3. Tanulmányi ösztöndíj kiemelkedő szakmai teljesítményű katolikus diákok támogatására. Az ösztöndíj hazai és külföldi egyetemi és posztgraduális képzésben résztvevőkre vonatkozik.

Kiemelt témakörök

A programok kiválasztásánál döntő szempont, hogy az egyén és a társadalom alapvető kérdéseit érintse, és azokra a hitből adódó választ keresse. Az akadémia a figyelmét különösen azokra a témákra fordítja, amelyek kihívást jelentenek a keresztény Isten-, ember- és világnézet számára, így az ateizmus, nevelés, társadalmi politika, életvédelem, kultúra és kommunikáció terén.

További információ: Igazgató: P. Nemeshegyi Péter SJ. Cím: H-1026 Budapest, Sodrás u. 13. ☎ 0036 1 176 7062; fax: 0036 1 275 0269.

A főbb programok helyszíne: H-2099 Dobogókő, Fény utca 1. ☎ 26 327 567.

Nem az a szegény, akinek kevés van,
hanem aki többet kíván.

Pázmány

FORDÍTÓIRODA PEPERKORN
ÉS TÁRSA

Diószeghy Tibor nyomdokába lépve megnyitottuk fordítói irodánkat. Hiteles fordítások minden nyelven!
Gyorsan - olcsón - megbízhatóan!
Teszteljen le bennünket! Cím: D-41462 Neuss, Daimlerstr. 54. ☎ 02131/54 27 10.
Fax: 02130 / 95 93 70.

Minden lapunkban ismertett, de a Magyarországon megjelenő egyéb könyvek is megrendelhetők az alábbi címen:

K U P A, Distelfinkweg 21.
D - 81249 MÜNCHEN.

Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!

Olcsó áron raktárról. — Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHÉLYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG.

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Szécher út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és tel.: 2750 550. Szeretettel várjuk az „Év panziója” díjat nyert családias szállodánkban, zöldövezetben, de közel a központhoz. Program szervezés, zárt autóparkoló. Szállodai színvonal — féláron!

Kulturált, magyar származású, német állampolgár, 37/173/77, a kölni Ford üzem autószerelője, megismerkedne házasság céljából csinos hölgygel. Fényképes leveleket várok! Cím: Gabriel Dörner, In der Taufe 2, (D) 51427 Bergisch Gladbach.

Közégen, Szabóhegyen, üdülővezetékben, délijeleltű, szép panoráma, közművesített telken tetőtérbeépítéses, 75 m² lakóterületű + 24 m² teraszos félkész üdülő sürgősen eladó! Érdeklődés: Herczeg Miklós, H-9913 Szarvaskend, Iskola utca 19. ☎ 0036 94 430 135. (H)

Müncheni vagy környéki fazekasmestert illetve keramikust keresek, aki hajlandó lenne megantani korongolni. ☎ (089) 83 74 64.

Megjelent „Cserkeles az élet”, gr. Bolza Antal őreghuszár hazai és 4 világrészbeli politikai, katonai és vadászalandjairól. Disztes keménykötéses, a szerző fotóival. Megrendelhető kívánságra dedikálva utánvét-portóval 30.— DM. Cím: A-9010 Klagenfurt, Pf. 42. Fax: 0043-463-57 881-73.

Megbízható pontos, referenciával rendelkező építési vállalkozó felújítja lakását. Rezsnek Lajos, H-1036 Budapest, Pacsirtamező u. 16. II/7. ☎ 0036 1 189-4051.

Baranyából menekült házaspár vállalja idősebb ember, házaspár gondozását, Frankfurt környékén. ☎ (D) 050 74 / 937 98.

Férjhezmenne budapesti reprezentatív, komoly gondolkodású, lelkiében gazdag Éva húgom, 42/160/52 és leánya Andrea, 20/168/58, középfokú angol tudással. Kizárólag Ausztráliából várják, jömegjelenésű, komoly egzisztenciával rendelkező magyarul is beszélő urak bemutatkozó levelét. Kaland kizárva. Cím: dr. Barabás Béláné, H-2330 Dunaharaszti, Szondy György út 25.

Gyermekszertető, 47 éves magyar nő, tiszta, jól szituált, többéves gyakorlatlalt elhelyezkedne házzvezetőnek. ☎ 0036 1 132 3205 este.

Jól bevezetett, nagyszámú törzsvérvél rendelkező, magyar és balkán különlegességeket árusító üzlet Heidelberg központjában átadó. Érdeklődni naponta 10—18 óra között: Telefon: (D) 06221/18 47 63 vagy 77 59 81.

Megrendelhetők Gaál Zoltán könyvei: Pápai könyv I-II, 200.—ATS, 40.—DM, 25.—USD; Westungarn und Österreich, 100.—ATS, 25.—DM, 15.—USD. Csorna, Schulen, Kostbarkeiten, Sehenswürdigkeiten, 100.—ATS, 25.—DM, 12.50 USD. Átutalás: nemzetközi postautóleványon vagy bankkötön: Magyar Külkereskedelmi Bank Rt., H-9002 Győr, Bécsi kapu tér 12, P. 444, Ungarn. ÖSH/ATS: 419-0051-891-25; DEM: 407-0051-891-25; és USD 401:-0051-891-25, (Name, Adresse).

Zalaszegőn komfortos, emeletes családi ház, 240 m² alapterülettel, igényeseknek eladó! Irányár: 10 M forint. Érdeklődni: ☎ (CH) 0041-52-242 83 23.

Németországban élő, csinos, teltkarcsú, 38 éves, 168 cm magas, független magyar nő ezúton keresi komoly, intelligens, nemdohányzó, független, kb. 40 éves férfi ismeretséget, aki szintén komoly, őszinte kapcsolatra vágyik. Hobbik: autóvezetés, utazás, zene, mozi, színház, főzés, kirándulás stb. Válaszleveleket „Schwarzwald” jellegre a kiadóba kérek.

Sopron környékén, Fertőszentmiklóson, 140 m², összkomfortos, tetőbeépítéses ház eladó. Kert 300 m². Irányár: 8 M forint. Érdeklődés: ☎ (H) 0036-99-380 382.

UHU - VILLA - PENZIÓ

H-1025 Budapest, Keselyű I / a.
☎ 0036 1 275 1002, fax: 0036 1 176 3876
Budán gyönyörű környezetben várjuk családias penzióknba a pihenni vágyókat. teraszos szobák Parkolás zárt kertben. Kényelmes, fürdőszobás, telefonos, tv-s, Törzsvendégeknek kedvezmény!

„T É T É N Y” Ungarische Spezialitäten

Kreitmayrstr. 26 · 80335 München	
Telefon: (0 89) 1 29 63 93	
Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Alföldi olaszrizling	6.20
Soproni kékfrankos	6.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Villányi rizling	8.95
Alföldi kékfrankos rosé	6.20
Alföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Cseresznyepálinka	25.50
Vilmos körtepálinka	29.—
Császárkörte	21.50
Unikum	27.50
Hungaria brut	12.—
Tarhonya, kockatészta nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával nagy	11.—
Májjas-, véres hurka, disznósajt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Tepertő	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

APOLLO

DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúrra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes

CH - 1211 Genève 26

Telefon: 022 / 3 43 22 46.

FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztény László

58, route Veyrier,

CH-1227 Carouge / Genève

☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

Kiadóhivatalunknál kapható:

Árpádházi Szent Erzsébet élete
(videokazetta magyarul, 40 perces,
VHS, PAL) 30.— DM
Lourdes-i záródokegyházi (dr. Szabó
József összeállítása) 7.— DM
Lourdes — Bernadett nyomdokain
(kb. 140 színes képpel) 25.— DM
Lourdes, Kereszt út, (videokazetta ma-
gyarul, 50 perces, VHS, PAL) 30.— DM
Lourdes-i üzenet — elmélkedések
magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó
József összeállítása) 10.— DM
Patrona Hungariae,
színes zománcjelvény) 3.— DM
Szállításnál + portóköltiséget számítunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur

E L E T Ű N K kiadóhivatala

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

ÚJ POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMUNK

D - 80336 München.

MAGYAR PENZIÓ, DINO (Lugano közelében). ☎ (CH) 0041 91 91 39 79.

MAGYAR SZENTMISÉK

BÉCSBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor, a Német Lovagrend, Árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7. szám, (Deutsch-Ordenskirche). A templom bejáratí aajtaja a kapun belül jobbra.
Hegyi György lelkész

* FIGYELEM! HELYVÁLTOZÁS! *

GRÁCBAN, a hónap első vasárnapja kivételével minden vasár- és ünnepnap, 10 órakor új helyen, a Welsche-templomban (Griesplatz) tartunk szentmisét, melyre a Grácban és Stájerországban élő, valamint az idelátogató magyarokat szeretettel hívja és várja
P. Nyers János lelkész

PÁRIZSBAN minden vasárnap 11 órakor: Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, 75010. Metro: République és Jacques Bonsergent.

ZÜRICHBEN minden vasár- és ünnepnap 10.15 órakor, a Szent Antal templom alagsorában, Minervastr. 60. Vízauer Ferenc lelkész

MÜNCHENBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor a Damesstift-templomban.
Dr. Cserháti Ferenc plébános

ROSENHEIMBEN minden hónap 2. és 4. vasárnapján, 11.00 órakor a Rossacker-kápolnában.
Fehér István s. lelkész

Münster-, Paderborn- és Osnabrück egyházmegyékben mindenütt havonta egyszer. Első vasárnap: HAGENBEN 10.30 órakor a St. Josef Hospital kápolnájában MENDENBEN 15.30 órakor a Heilige Kreuz templomban (Battenfeld). Második vasárnap: OSNABRÜCKBEN 11.00 órakor, Pernickel-Mühle, Mühlenstr. Harmadik vasárnap: BIELEFELD, 15.30 órakor a St. Josef templomban, August-Bebel-Str. 9. Negyedik vasárnap: MÜNSTERBEN 11.00 órakor a Ferencesek templomában Hörsterplatz. MARLBAN és ARNSBERGBEN külön megbeszélés szerinti. Misszióink telefonszáma: (0251) 32 65 01. Bagossy atya.

FRANKFURT-Rödelhimben, a hónap 2. és 4. vasárnapján, 15.30 órakor, a St. Raphael templomban, Ludwig-Landmann-Str. 365.

MAINZBAN a hónap 1. vasárnapján, 12.15 órakor az Olasz Misszió templomában, Emmenranstr. 15.

WIESBADENBAN a hónap 2. vasárnapján 10.30 órakor az Olasz Misszió kápolnájában, Platter Str. 5.

DARMSTADTBAN a hónap 4. vasárnapján, 10.45 órakor Griesheimban a Szt. Kereszt templomban, Friedrich-Ebert-Str. 58.

GIESSENBEN a hónap 3. vasárnapján, 10.30 órakor, a Szt. József kórház kápolnájában, Liebigstr. 24. Takács Pál plébános

BURGENLAND ÖRVIDÉK
Unterwart, Alsóőrött: minden vasár- és ünnepnapon 8.00 és 9.15 órakor.

Oberwart, Felsőőrött: az alttemplomban 10.15. Oberpullendorf, Felsőpulyán: a Szent Ferenc templomban 8.45 órakor.

Mittelpullendorf, Középpulyán: 10.00 órakor. Siget i. d. Wart, Örszigeten: karácsony, húsvét, pünkösd és Szent László napja utáni vasárnapon, 10.15 órakor.

A hírs búcsújáróhelyen Boldogasszonyban (Frauenkirchen): augusztus 15-én, 12 órakor.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító vállalat fordításokat magyarról németre és németről magyarra. 80336 München, Goethestr. 32.

É L E T Ű N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. András Mária, dr. Bogay Tamás †,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József
(olvasó- és tördelő szerkesztő).

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.

Verantwortl. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik ezét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúrra légipostával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadjunk el.

Postgironum München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Erscheint 1mal im Jahr.

Druck: Danubia Drucker GmbH
Ferchenbachstraße 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekkenkéntünkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München. — Sonderkonto: Postgironum München, Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jellege portóval	7.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kétfasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 százalékos kedvezmény.
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél: Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „É L E T Ű N K”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldjenek csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Megjelent!

Megjelent!

LOURDES-i csodák és gyógyulások. Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyultal. (Videokazetta magyarul, 90 perces, VHS, PAL). Ára: 40.— DM. Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STILUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közzélni!

ANNEMARIE SCHWARZ hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordításokat magyarról németre és németről magyarra. 80336 München, Goethestr. 32. Tel.: (0211) 44 22 40. Fax.: (0211) 44 28 16.